

Załącznik do Uchwały nr

Rady z dnia

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przyrów do roku 2030

Toruń, 2021

Wykonawca:

Centrum Funduszy UE Sp. z o. o. Sp. k.
ul. Batorego 46/52, lok. 14
87-100 Toruń
centrumfunduszyue.pl

Wojewódzki FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ w KATOWICACH

**„Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej w Katowicach”**

Spis treści

Streszczenie	4
1 Cel i zakres opracowania	6
2 Strategia ogólna	8
2.1 Charakterystyka Gminy Przyrów	14
2.1.1 Informacje ogólne	14
2.1.2 Działalność gospodarcza	19
2.1.3 Rolnictwo	20
2.1.4 Budownictwo i zasoby mieszkaniowe	20
2.1.5 Infrastruktura transportowa	23
2.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i gaz	25
2.1.7 Jakość powietrza	26
2.2 Identyfikacja obszarów problemowych	28
2.3 Aspekty organizacyjne	30
2.4 Źródła finansowania działań	31
3 Inwentaryzacja emisji CO ₂ na terenie Gminy Przyrów	33
3.1 Zakres inwentaryzacji	33
3.2 Metodologia i założenia	34
3.3 Wyniki inwentaryzacji w poszczególnych sektorach	37
3.4 Wyznaczenie linii bazowej – podsumowanie wyników inwentaryzacji	40
3.5 Określenie celu – redukcja emisji do 2030	43
4 Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Przyrów do 2030 roku	43
5 Harmonogram realizacji zadań	48
6 Monitoring zadań	48
7 Podsumowanie	51
Spis Tabel	53
Spis Rysunków	54
Spis Map	54

Streszczenie

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Przysów do 2030 roku jest narzędziem realizacji polityki energetycznej Gminy. Świadome i aktywne kreowanie tej polityki wymaga poznania stanu bazowego zużycia energii i towarzyszących emisji w poszczególnych sektorach. Dopiero wówczas można zaproponować pewne działania zapobiegawcze lub naprawcze, czemu służy niniejszy dokument. Ponadto dokument ten ma umożliwić staranie się o dofinansowanie ze środków zewnętrznych (np. RPO, POIiŚ) dla zaplanowanych działań.

Realizacja Planu przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, *zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcji zużycia energii, poprawy efektywności energetycznej (budynków i instalacji) oraz wpłynie na poprawę jakości powietrza. Wpisuje się tym samym w ramy polityki energetycznej na poziomie krajowym i unijnym - dokument ten jest zgodny z polityką energetyczną przedstawianą w dokumentach strategicznych* szczebla lokalnego, wojewódzkiego, krajowego i Unii Europejskiej.

Opracowany Plan składa się z kilku podstawowych części, którymi są:

- część wstępna, gdzie opisano strategię ogólną dla niniejszego dokumentu, przedstawiono charakterystykę gminy pod kątem wykorzystania energii, rozwoju demograficznego i gospodarczego, zidentyfikowano obszary problemowe, cele naprawcze (strategiczne i szczegółowe), a także wskazano możliwości finansowania działań i aspekty organizacyjne ułatwiające wdrażanie Planu;
- część raportowa, gdzie przedstawiono wyniki inwentaryzacji emisji CO₂ na terenie gminy w poszczególnych sektorach (budynki użyteczności publicznej, budynki mieszkalne, przedsiębiorcy, transport). Wyznaczono również cel redukcyjny do roku 2030 - osiągnięcie redukcji emisji na poziomie min. 40,18%, tj. **7 726,64** Mg CO₂ w stosunku do roku 2020;
- część rozwojowa, czyli propozycje działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej i zmniejszenia zużycia energii na terenie gminy w perspektywie okresu 2020-2030. Oprócz działań inwestycyjnych zaplanowano działania edukacyjne, zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców;
- harmonogram realizacji zadań;
- część monitoringowa, gdzie przedstawiono terminy raportowania, sposoby i wskaźniki nadzorowania realizacji Planu.

Osiągnięcie tak ambitnego celu, jakim jest redukcja emisji CO₂ o min 40,18% w stosunku do roku 2020, wymaga odpowiedniej koordynacji oraz zaangażowania lokalnych interesariuszy, tj. tych osób i instytucji, które w sposób bezpośredni lub pośredni wpływają na realizację Planu (np. administratorzy budynków, producenci rolni, organizacje pozarządowych, spółki komunalne, główni dystrybutorzy, producenci i kluczowi odbiorcy energii, itp.). W dokumencie

przedstawiono propozycję schematu organizacyjnego dla ułatwienia wdrażania Planu na wszystkich szczeblach.

Zakres realizacji jest uwzględniony od wielu czynników: formalnych, prawnych, finansowych i społecznych. W związku z tym harmonogram realizacji i zakres zadań może z czasem ulec zmianie, dlatego też, w zależności od potrzeb i możliwości, może okazać się niezbędna aktualizacja niniejszego dokumentu. Ważnym jest, aby odzwierciedlał on aktualną politykę energetyczną gminy, przy zachowaniu zaplanowanego celu redukcyjnego.

1 Cel i zakres opracowania

Nadrzędnym celem aktualizowanego *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* jest ograniczenie emisji CO₂ na terenie gminy o przynajmniej 40,18 % w stosunku do roku (2020 r.). Cel ten może zostać osiągnięty w wyniku realizacji działań poprawiających efektywność energetyczną (budynków, instalacji itd.), zmniejszających udział konwencjonalnych źródeł energii, a także przez optymalizację wykorzystania energii i stosowanie odnawialnych jej źródeł.

Cele strategiczne:

- Ograniczenie emisji CO₂ w stosunku do roku bazowego [Mg/rok];
- Ograniczenie zużycia energii [MWh/rok];
- Wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych [MWh/rok];
- Poprawa jakości powietrza
- Zmniejszenie ubóstwa energetycznego

Cele szczegółowe:

- Ograniczenie niskiej emisji;
- Poprawa efektywności energetycznej budynków, urządzeń i instalacji (w tym oświetlenia ulicznego);
- Optymalizacja wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej (wzorcowa rola sektora publicznego);
- Upowszechnienie stosowania odnawialnych źródeł energii u osób indywidualnych, przedsiębiorców i w budynkach użyteczności publicznej (kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, małe elektrownie wiatrowe etc.);
- Promocja transportu zrównoważonego, w tym rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej;
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Wzrost zaangażowania lokalnych interesariuszy w kreowanie lokalnej polityki energetycznej. Promocja gospodarki cyrkulacyjnej.

Dążenie do powyższych celów powinno odbyć w oparciu o zdobycie jak najszerszego kręgu poparcia dla wdrażania niniejszej polityki. Do głównych interesariuszy zaliczają się: władze samorządu, urzędnicy, mieszkańcy, przedsiębiorcy i rolnicy. Należy pamiętać, aby w ramach wdrażania planu szczególną uwagę zwrócić na aspekt społeczny w dwóch obszarach.

Pierwszy to włączenie w realizację planu jak największej ilości mieszkańców poprzez promowanie postaw ekologicznych, upowszechnianie informacji o programach wspierających inwestycje w OZE i efektywności energetyczną.

Drugim obszarem jest ubóstwo energetyczne. Warto łączyć przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu oraz poprawę jakości powietrza. Ważne jest to, aby realizując działania wśród mieszkańców końcowy efekt ekologiczny współgrał z efektem ekonomicznym dla mieszkańca. Należy tak planować działania, aby przeprowadzona inwestycja przy pozytywnym efekcie ekologicznym, nie powodowała pogorszenia sytuacji materialnej mieszkańca. Jeśli aspekt ten zostanie pominięty, mieszkańcy zwrócą się przeciwko wdrażaniu polityk niskoemisyjnych.

Plan umożliwia usystematyzowanie przewidywanych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w oparciu o inwentaryzację emisji w poszczególnych sektorach, takich jak:

- użyteczność publiczna (szkoły, urząd gminy, remizy, świetlice itp.),
- budownictwo mieszkaniowe,
- budynki przeznaczone na prowadzenie działalności usługowej i handlowej,
- transport,
- oświetlenie uliczne,
- budynki przemysłowe i produkcyjne.

Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej (Załącznik nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/PO IiŚ/ 9.3/2013), opracowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wskazują obszary, w których należy przewidzieć odpowiednie działania. Rozważono możliwości realizacji przedsięwzięć w zakresie:

- zużycie energii w budynkach/instalacjach (budynki i urządzenia komunalne, budynki i urządzenia usługowe niekomunalne, budynki mieszkalne, oświetlenie uliczne);
- zakłady przemysłowe – dystrybucja ciepła,
- zużycie energii w transporcie (transport publiczny, tabor gminny, transport prywatny i komercyjny, transport szynowy), w tym poprzez wdrażanie systemów organizacji ruchu,
- gospodarka odpadami – w zakresie emisji niezwiązanej ze zużyciem energii (CH₄ ze składowisk),
- produkcja energii – zakłady/instalacje do produkcji energii elektrycznej, ciepła i chłodu.
- zadań nieinwestycyjnych, takich jak planowanie miejskie, zamówienia publiczne, strategia komunikacyjna, promowanie gospodarki niskoemisyjnej, etc.

Przeprowadzona inwentaryzacja emisji CO₂ pozwoliła na wykrycie szczególnie istotnych obszarów o wysokim potencjale redukcji emisji. Planuje się wdrażanie programu od

najbardziej efektywnych ekonomicznie i ekologicznie zadań. W rozdziale “Harmonogram działań” przedstawiono wybrane do realizacji przedsięwzięcia.

2 Strategia ogólna

Podjęcie do planowania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej wyznaczają dokumenty o charakterze ponadregionalnym (w tym na szczeblu Unii Europejskiej), dokumenty na poziomie województwa oraz dokumenty gminne. Analiza poniższych dokumentów pozwoliła utrzymać w ramach innych dokumentów niniejsze opracowanie, co zapobiegło wytworzeniu sprzecznych, niespójnych lub zbyt ambitnych założeń. Podstawę do opracowania strategii ogólnej przyjętej dla opracowania i wdrażania Planu stanowią następujące dokumenty:

Dokumenty o charakterze ponadregionalnym:

Podstawę strategii ogólnej przyjętej do opracowania i wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej stanowią m.in.:

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD

Zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią zagrożenie dla Europy i reszty świata. Aby sprostać tym wyzwaniom powstał plan działania Europejski Zielony Ład. Ma on pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Europejski Zielony Ład ma również pomóc w wyjściu z pandemii COVID-19. Europejski Zielony Ład będzie finansowany ze środków stanowiących jedną trzecią kwoty 1,8 bln euro przeznaczonej na inwestycje w ramach planu odbudowy NextGenerationEU oraz ze środków pochodzących z siedmioletniego budżetu UE.

Inicjatywy proponowane w ramach zielonego ładu

Europejski zielony ład wymaga podejścia całościowego, czyli udziału wszystkich działań i polityk UE. Komunikat Komisji zapowiada inicjatywy w szeregu ściśle powiązanych ze sobą dziedzin, np. w polityce klimatycznej, środowiskowej, energetycznej, transportowej, przemysłowej, rolnej oraz w dziedzinie zrównoważonego finansowania.

- Europejskie prawo klimatyczne - osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz wspólne ograniczenie do 2030 r. emisji netto gazów cieplarnianych o co najmniej 55% w porównaniu z poziomem z roku 1990
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 - Działania proponowane w strategii to m.in. wzmocnienie obszarów chronionych w Europie oraz odbudowa zdegradowanych ekosystemów poprzez zwiększenie areалу rolnictwa ekologicznego, ograniczenie stosowania pestycydów, zmniejszenie ryzyka im towarzyszącego oraz sadzenie drzew.

- Strategia „Od pola do stołu” - Priorytetem jest bezpieczeństwo żywnościowe, jednak strategia ma również: zapewnić – w ramach możliwości planety – wystarczającą podaż niedrogiej żywności bogatej w składniki odżywcze, zagwarantować zrównoważoną produkcję żywności, m.in. przez znaczne ograniczenie stosowania pestycydów, środków przeciwdrobnoustrojowych i nawozów oraz zwiększenie produkcji ekologicznej, propagować bardziej zrównoważoną konsumpcję żywności i zdrowe odżywianie, ograniczać straty i marnowanie żywności, przeciwdziałać oszustwom żywnościowym w łańcuchu dostaw, polepszać dobrostan zwierząt.
- Europejska strategia przemysłowa i plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym - UE liczy na to, że europejski przemysł pokieruje transformacją w stronę neutralności klimatycznej i przywództwa cyfrowego. Miałby umożliwiać i przyspieszać zmiany, innowacje i wzrost.
- Mechanizm sprawiedliwej transformacji - UE wprowadziła mechanizm sprawiedliwej transformacji, by finansowo i technicznie wesprzeć regiony, które w największym stopniu ucierpią w wyniku przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną. Inwestycje w tym zakresie przeznaczane będą na: ludzi i społeczności: poszerzanie możliwości zatrudnienia i zmiany kwalifikacji, zwiększanie energooszczędności mieszkań i zwalczanie ubóstwa energetycznego; przedsiębiorstwa: uatrakcyjnianie dla inwestorów przejścia na technologie niskoemisyjne, zapewnianie wsparcia finansowego i inwestowanie w badania i innowacje; państwa członkowskie lub regiony: inwestowanie w nowe zielone miejsca pracy, zrównoważony transport publiczny, łączność cyfrową i ekologiczną infrastrukturę energetyczną.
- Czysta, przystępna cenowo i bezpieczna energia – Najważniejszymi źródłami energii omawianymi w tej części jest morska energetyka wiatrowa, wodór oraz integracja systemów energetycznych.
- Unijna strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności - Strategia wyznacza długofalową wizję unijnej polityki w zakresie chemikaliów. UE i jej państwa członkowskie chcą: lepiej chronić zdrowie ludzi; zwiększyć konkurencyjność przemysłu; wspierać nietoksyczne środowisko.
- Zrównoważona i inteligentna mobilność - Zgodnie z celami zielonego ładu Rada podjęła ostatnio prace nad kilkoma inicjatywami ustawodawczymi i nieustawodawczymi: ogłoszenie roku 2021 Europejskim Rokiem Kolej; zmiana zasad pobierania opłat drogowych od pojazdów ciężkich; nowe finansowanie w ramach instrumentu „Łącząc Europę” wspierające dekarbonizację transportu.
- Fala renowacji - Sektor budynków jest jednym z największych odbiorców energii w Europie: przypada na niego ponad jedna trzecia unijnych emisji gazów cieplarnianych. Strategia „Fala renowacji” ma zintensyfikować renowacje w UE, po to by skłonić sektor budynków do współudziału w zaplanowanej na 2050 r. neutralności klimatycznej oraz zapewnić sprawiedliwą i uczciwą transformację ekologiczną.

Dokumenty na poziomie krajowym:

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku; najważniejsze cele we współpracy z Gminami:

- Zwiększanie dostępu do gazu ziemnego odbiorcom krajowym przez głębszą gazyfikację kraju.
- Rozwój klastrów energii i spółdzielni energetycznych. Ich zadaniem jest wykorzystanie lokalnego potencjału – źródeł energii, surowców, kontaktów międzyludzkich, a także stworzenie nowych obszarów rozwoju gospodarczego przez większy dostęp do mediów.
- Szczególna rola we wdrażaniu polityki państwa w zakresie ciepłownictwa i lokalnego planowania energetycznego.

Ustawa o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2021 poz. 610 z późn. zm.)

- Możliwość produkcji energii jako prosument przez jednostki samorządu terytorialnego.
- Możliwość powoływania klastrów energii.

Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. 2021 poz. 554)

- Wsparcie dla termomodernizacji poprzez dotacje i dopłaty do kredytów.
- Możliwość pozyskania dotacji na obiekty komunalne oraz na budownictwo jednorodzinne w ramach programu Stop Smog

Ustawa o efektywności energetycznej z dnia z dnia 20 maja 2016 r. (Dz.U. 2021 poz. 468).
Ustawa określa:

- Zasady opracowywania krajowego planu działań dotyczącego efektywności energetycznej.
- Zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej.
- Zasady realizacji obowiązku uzyskania oszczędności energii.
- Zasady przeprowadzania audytu energetycznego przedsiębiorstwa.

Artykuł 6. 1. Ustawy określa zadania dla jednostek samorządu terytorialnego takie jak:

- Realizacja i finansowanie przedsięwzięcia, służącego poprawie efektywności energetycznej;
- Nabycie urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji,
- Wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, o których mowa w pkt 2 lub ich modernizacja.

- Realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U. 2021 poz. 554).
- Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego.
- Realizacja gminnych programów niskoemisyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2021 poz. 1535)

Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14.

Art. 14. 1. Polityka ekologiczna państwa, na podstawie aktualnego stanu środowiska, określa w szczególności:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.

- bezpieczeństwa energetycznego,
- wewnętrznego rynku energii,
- efektywności energetycznej,
- obniżenia emisyjności oraz
- badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Krajowy plan został opracowany uwzględniając wnioski z uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, jak również wnioski z konsultacji regionalnych oraz rekomendacji Komisji Europejskiej C(2019) 4421 z dnia 18 czerwca 2019 r. Dokument został sporządzony w oparciu o krajowe strategie rozwoju zatwierdzone na poziomie rządowym (m.in. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Polityka ekologiczna Państwa 2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030) oraz uwzględniając projekt Polityki energetycznej Polski do 2040 r. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkalnictwa.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - o 14% udziału OZE w transporcie,
 - o roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,

wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Dokumenty o charakterze regionalnym:

Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego z czerwca 2020 r. przyjęty uchwałą NR VI/21/12/2020.

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

- 1) Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie;
- 2) Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości);
- 3) Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym;
- 4) Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych;
- 5) Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego;
- 6) Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza;
- 7) Prowadzenie edukacji ekologicznej - działanie wskazane w harmonogramie;
- 8) Prowadzenie działań kontrolnych - działanie wskazane w harmonogramie;
- 9) Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.¹

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Podstawowym wyzwaniem strategii „ŚLĄSKIE 2020+”, związanym z równoważeniem procesów rozwoju regionu, przy zachowaniu dobrego stanu środowiska jest:

- poprawa jakości i zapewnienie dostępu do infrastruktury komunalnej i infrastruktury ochrony środowiska,

¹ http://dzienniki.slask.eu/WDU_S/2020/5070/akt.pdf

- zapewnienie efektywnej gospodarki odpadami,
- właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi,
- kontynuacja działań związanych z gospodarką dorzecza Górnej Wisły i Odry,
- zmniejszenie uciążliwości związanych z hałasem pochodzącym z przemysłu i komunikacji,
- redukcja emisji pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza,
- ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na środowisko i zwiększenie poziomu lokalnego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii,
- rozwijanie infrastruktury i technologii ograniczającej negatywne oddziaływanie gospodarki na środowisko,
- rozwój i upowszechnienie zastosowania technologii energooszczędnych w regionie,
- rozwój funkcji gospodarczych w otoczeniu rolnictwa,
- efektywne zarządzanie przestrzenią dla zmniejszenia presji na środowisko,
- minimalizacja skutków zjawisk naturalnych, w tym poprawę bezpieczeństwa powodziowego,
- rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i zdegradowanych.

Dokumenty o charakterze lokalnym:

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Przysów na lata 2016-2022 Przyjęty uchwałą IX/74/2015 z dn. 7 grudnia 2015r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przysów

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych sołectw

Plany odnowy miejscowości

Analiza powyższych dokumentów pozwala na określenie spójnych celów sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi Gminy Przysów. Na podstawie wyżej wymienionych dokumentów cele założone w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej mają odzwierciedlenie w dokumentach wyższego rzędu i jak też w dokumentach strategicznych Gminy.

2.1 Charakterystyka Gminy Przyrów

2.1.1 Informacje ogólne

Gmina Przyrów to gmina wiejska w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim. W części zachodniej gminy rozpościera się duży kompleks leśny stanowiący Park Krajobrazowy "Stawki", który jest częścią Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych. W obrębie Parku wydzielony został chroniony rezerwat "Wielki Las". W skład gminy wchodzi 11 sołectw złożonych z 15 miejscowości: Przyrów, Bolesławów, Zarębice, Aleksandrówka, Stanisławów, Wiercica, Staropole, Zalesice, Julianka, Sygontka, Sieraków, Wola Mokrzecka, Smyków, Knieja i Kopaniny. Funkcję siedziby gminy pełni Przyrów.

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 80,4 km².

Mapa 1. Położenie Gminy na terenie kraju

(Źródło: opracowanie własne)

Gmina bezpośrednio graniczy z gminami województwa Śląskiego: Mstów, Dąbrowa Zielona, Koniecpol, Lelów, Janów.

Gmina leży na terenie trzech mezoregionów. Są to Niecka Przyrowska, Próg Lelowski oraz Wyżyna Częstochowska.

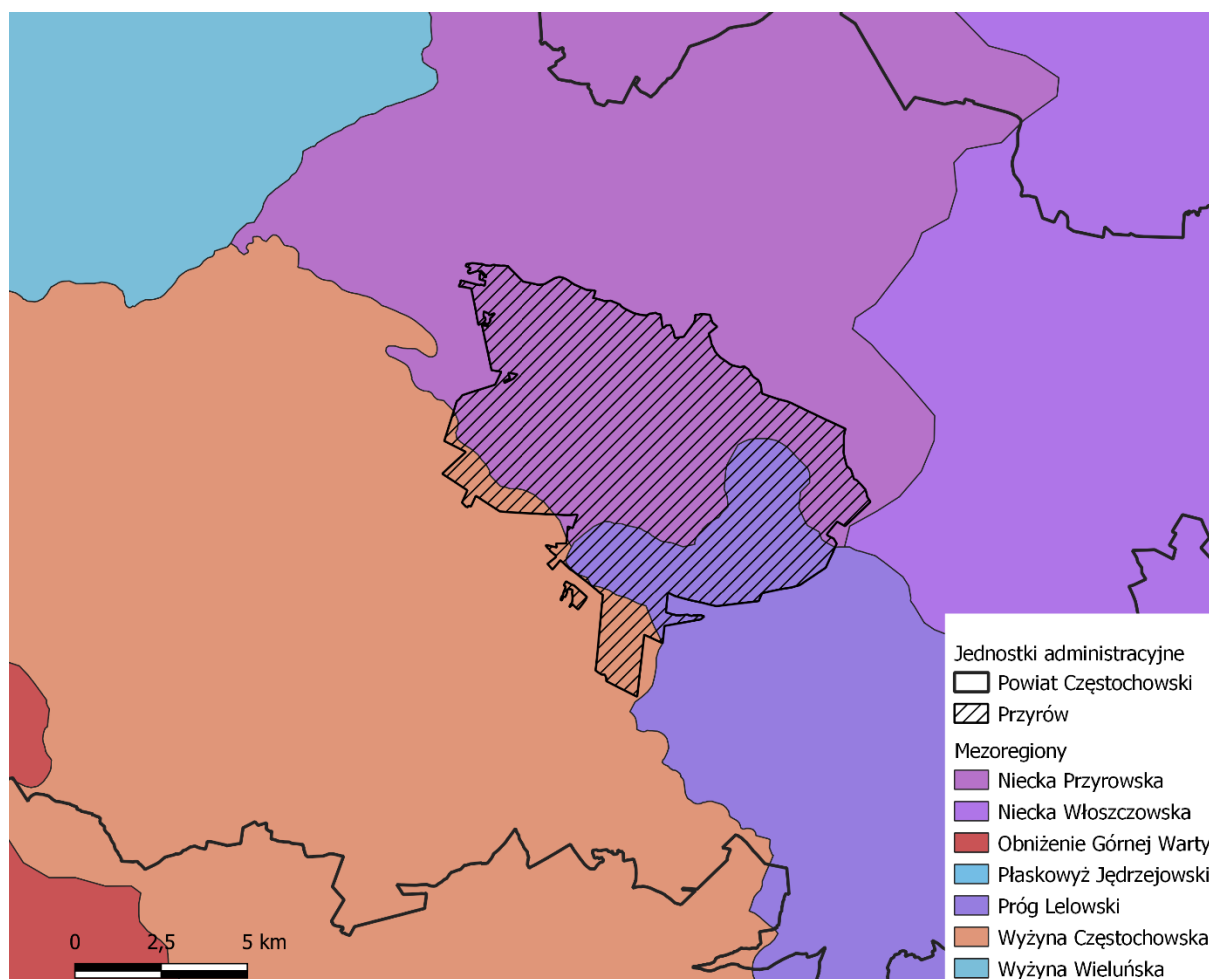
Niecka Przyrowska. Ukształtowanie Niecki przypomina misę z płaskim dnem i wzniesionymi brzegami. Podłoże zbudowane jest ze skał kredowych. Pokrywają je czwartorzędowe piaski, przewiane w wydmy. Pomiedzy nimi występują bagna i torfowiska - spotykane najczęściej w dziale wód Pilicy i Warty. Wysokość dochodzi do 260–270 m n.p.m. Zachodnia część regionu odwadniana jest przez Wartę, a wschodnia znajduje się w zlewni Nidy. W przeważającej części Niecka jest terenem rolniczym.

Próg Lelowski jest monoklinalnym pasmem wzgórz, wyraźnie rozczłonkowanych przez cieki dorzecza Pilicy i Warty. Jest to region o długości do 40 km, osiągającym wysokości od 280 do 340 m n.p.m. Próg Lelowski zbudowany jest głównie z piaskowców i marglów kredowych, pokrytych warstwą utworów czwartorzędowych (w środkowej części lessem).

Wyżyna Częstochowska. Praktycznie cały teren wyżyny zbudowany jest z górnajurajskich wapieni. W trzeciorzędzie podlegały one silnemu wietrzeniu i przykryte zostały utworami pochodzącymi z wietrzenia. W licznych miejscach ostały się wystające ponad powierzchnię zrównania ostańce i mogoty. Zbudowane są z twardych wapieni skalistych, które oparły się procesom wietrzenia. W okresie zlodowacenia środkowopolskiego doliny przykryte zostały lessem. W wielu dolinach i wąwozach woda płynie tylko po większych opadach i roztopach, normalnie spływ odbywa się pod powierzchnią.

Mapa 2. Położenie na tle mezoregionów

(Źródło: opracowanie własne)

Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie 793, 786 oraz linia kolejowa łącząca Kielce i Częstochowę. Przez gminę przepływa rzeka Wiercica.

Obszar Gminy to głównie użytki rolne, które stanowią 65% powierzchni gminy oraz roślinność trawiasta 17,88% powierzchni. Cała powierzchnia gminy to 8071 ha. z czego 5241 ha stanowią użytki rolne, 2370 ha to grunty leśne zadrzewione i zakrzewione, grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 344 ha, grunty pod wodami – 55 ha, natomiast nieużytki obejmują powierzchnię 61 ha.

Na terenie gminy Przyrów nie znajdują się obszary objęte szczególną ochroną w ramach sieci Natura 2000. W granicach gminy znajduje się Rezerwat Wielki Las. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu typu olszowo-jesionowego z domieszką innych gatunków liściastych o cechach zespołu naturalnego. Rezerwat został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 19 marca 1953 r.

Oprócz rezerwatu na terenie gminy leży również Park Krajobrazowy Stawki. Szczególnymi celami ochrony w Parku Krajobrazowym jest ochrona specyficznej fizjonomii krajobrazu jako syntezy wartości przyrodniczych i kulturowych, a zwłaszcza zachowanie: 1) zróżnicowanej rzeźby terenu Wyżyny Częstochowskiej z elementami rzeźby krawędziowej i krasowej, w tym ostańcami skalnymi, jaskiniami, schroniskami skalnymi, lejami i źródłami; 2) szaty roślinnej, w tym specyficznego rozkładu przestrzennego zbiorowisk roślinnych oraz zbiorowisk muraw kserotermicznych; 3) bogactwa flory i fauny z gatunkami reliktowymi i endemicznymi; 4) walorów krajobrazowych, w tym elementów charakterystycznego krajobrazu kulturowego z ruinami warowni jurajskich oraz krajobrazu rolniczego; w celu popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Park powstał na podstawie Uchwały Woj. Rady Narodowej w Częstochowie z 17 czerwca 1982 r. nr XVI/70/82.

Znaczna część gminy leży w otulinie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Powołanie do życia tej formy ochrony przyrody zakłada realizację następujących celów szczegółowych ochrony Parku: 1) ochrona wartości przyrodniczych: a) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, b) ochrona naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej, c) zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk, d) zachowanie korytarzy ekologicznych; 2) ochrona wartości historycznych i kulturowych: a) ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich oraz podmiejskich, b) współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia; 3) ochrona walorów krajobrazowych: a) zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich, b) ochrona przed przekształceniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi; 4) społeczne cele ochrony: a) racjonalna gospodarka przestrzenną, hamowanie presji urbanizacyjnej, b) promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji. Struktura demograficzna

Gminę Przysów, na dzień 31 grudnia 2020 roku, zamieszkiwało 3685 mieszkańców, w tym 1825 mężczyzn i 1860 kobiet. W tzw. wieku "produkcyjnym" jest 2227 osób, co stanowi 60,4% wszystkich zamieszkałych na obszarze naszej gminy, 823 mieszkańców to emeryci (22,3%), natomiast 635 osób, to dzieci i młodzież do 18 lat (17,3%). W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 11,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,0 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Przysów zawarli w 2019 roku 18 małżeństw, co odpowiada 4,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa śląskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 25,5% mieszkańców gminy Przysów jest stanu wolnego, 59,8% żyje w małżeństwie, 3,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,9% to wdowy/wdowcy. Gmina Przysów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -21. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,59 na 1000 mieszkańców gminy Przysów. W 2019 roku urodziło się 35 dzieci, w tym 51,4% dziewczynek i 48,6% chłopców. W 2019 roku 48,1% zgonów w gminie Przysów

spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,0% zgonów w gminie Przyrów były nowotwory, a 4,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Przyrów przypada 14.91 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.²

Tabela 1 Statystyka ludności

wiek	mężczyzn	kobiet	ogółem
0-2	50	47	97
3	18	21	39
04-05	23	31	54
6	18	18	36
7	21	116	137
08-12	95	103	198
13-15	45	47	92
16-17	30	24	54
18	14	14	28
19-65	1240	0	1240
19-60	0	987	987
>65	271	0	271
>60	0	552	552
ogółem	1825	1860	3685

(Źródło: UG Przyrów, 2020)

Większość mieszkańców gminy skupiona jest w miejscowości Przyrów. Rozmieszczenie ludności na terenie gminy jest równomierne.

Tabela 2 Podział ludności na miejscowości

l.p.	Nazwa miejscowości	Liczba osób
1	Przyrów	1124
2	Alesandrówka	98
3	Bolesławów	158
4	Julianka	102
5	Knieja	33
6	Kopaniny	22
7	Sieraków	222
8	Smyków	66
9	Stanisławów	80
10	Staropole	230
11	Sygnotka	253
12	Wiercica	221
13	Wola Mokrzeska	357
14	Zalesice	366
15	Zarębice	353
ogółem		3685

(źródło: GUS)

² https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Przyrow

2.1.2 Działalność gospodarcza

W gminie Przyrów w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 277 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 225 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 26 nowych podmiotów, a 5 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (33) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (14) w roku 2017. W tym samym okresie najwięcej (33) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (5) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Przyrów najwięcej (16) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (267) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 5,1% (14) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 29,2% (81) podmiotów, a 65,7% (182) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Przyrów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.8%) oraz Budownictwo (17.8%).³

Tabela 3 Podmioty gospodarcze według rodzaju przeważającej działalności.

L.p.	Sekcja działalności	Liczba podmiotów	Udział w ogólnej liczbie [%]
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – sekcja A	11	5%
2	Przetwórstwo przemysłowe – sekcja C	34	15%
3	Budownictwo – sekcja F	40	18%
4	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G	58	26%
5	Transport i gospodarka magazynowa – sekcja H	23	10%
6	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – sekcja I	7	3%
7	Informacja i komunikacja – sekcja J	3	1%
8	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – sekcja K	8	4%
10	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – sekcja M	13	6%
11	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – sekcja N	7	3%
13	Edukacja – sekcja P	2	1%
14	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna – sekcja Q	4	2%

³ [http://www.polskawliczbach.pl/gmina Przyrow](http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Przyrow) oraz REGON i GUS

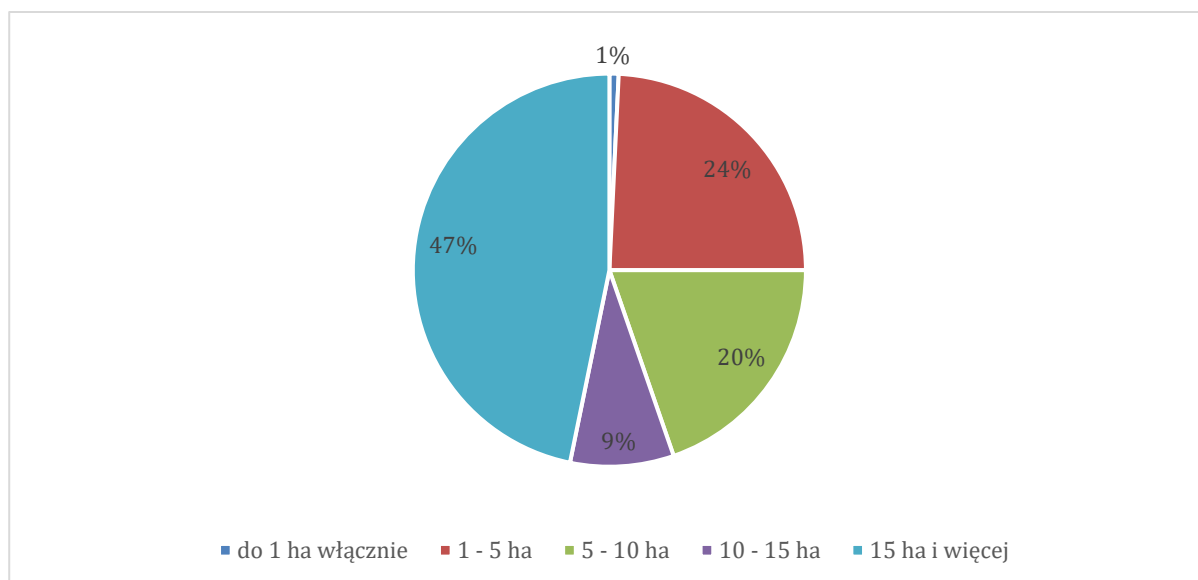
15	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – sekcja R	1	0%
16	Pozostała działalność – sekcja S, T, U	14	6%
SUMA		225	100%

(Źródło: GUS 2020)

2.1.3 Rolnictwo

Na terenie gminy znajduje się 4704,69 ha użytków rolnych: grunty orne 2379,90 ha, roślinność trawiasta 2324,79 ha⁴. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wg spisu rolnego wynosi 8,5 ha.

Rysunek 1 Struktura gospodarstw rolnych ze względu na powierzchnię

(Źródło: Powszechny Spis Rolny 2020)

2.1.4 Budownictwo i zasoby mieszkaniowe

W 2020 roku na terenie Gminy Przyrów znajdowało się 3671 budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. W przeważającej mierze są to budynki gospodarstw rolnych oraz budynki jednorodzinne. Na terenie gminy znajduje się tylko 16 budynków wielorodzinnych tj. takich w którym występują więcej niż dwa lokale mieszkalne.

Tabela 4 Liczba budynków w podziale na rodzaj budynku

⁴ informacje obliczone na podstawie danych z mapy topograficznej dla roku 2020

L.p.	Rodzaj budynku	Liczba budynków [szt.]
1	budynki mieszkalne jednorodzinne (zamieszkałe i niezamieszkałe łącznie)	1488
2	budynki o dwóch mieszkaniach	44
3	budynki o trzech i więcej mieszkaniach	16
4	budynki zbiorowego zamieszkania	4
5	budynki hoteli	3
6	budynki biurowe	10
7	budynki handlowo - usługowe	22
8	budynki łączności, dworców i terminali	1
9	budynki garaży	8
10	budynki przemysłowe	22
11	zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	21
12	ogólnodostępne obiekty kulturalne	2
13	budynki szkół i instytucji badawczych	2
14	budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	1
15	budynki gospodarstw rolnych	2018
16	budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7
17	pozostałe budynki	2
	SUMA	3671

(Źródło: BDOT)

Na podstawie danych uzyskanych przez Urząd Gminy, danych statystycznych ze spisu powszechnego w roku 2011 oraz aktualnych danych GUS określono strukturę wiekową budynków w gminie oraz przypisano jej odpowiedni metraż.

Tabela 5 Podział budynków mieszkalnych ze względu na wiek budynku

Rok budowy budynku	przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002	2003 - 2007	2008 - 2011	2012-2016	2016+	SUMA
Pow. Użyt. Bud. [m²]	2134,72	11954,44	45512,28	16992,39	19554,06	14943,06	7514,22	5977,22	4696,39	2903,22	132182
Ilość bud. [szt.]	25	140	533	199	229	175	88	70	55	34	1548

(Źródło: BDOT, GUS)

Przeprowadzono szczegółową ankietyzację Gminy Przyrów w obszarze źródeł energii oraz stany termomodernizacji budownictwa. Zebrano ankiety z 40% ludności zamieszkiwanej obszar gminy. Zebrano 499 ankiet z obszaru gminy i na tej podstawie uzyskano średnie wartości dotyczące zużycia energii przez budynki. Pozyskano również dane dotyczące sprzedaży gazu oraz zużycia energii elektrycznej na analizowanym terenie. Z zebranego materiału można wyciągnąć następujące wnioski:

- Najwięcej mieszkańców korzysta jednocześnie z drewna i węgla do ogrzewania (61,08%).
- W strukturze paliw stałych przeważa zużycie węgla kamiennego (58,54 %) zużycia wobec (41,46%) przypadającego na drewno- biomasę.
- Ciepłą wodę użytkową jest przygotowana przede wszystkim przez paliwa stałe (72,48%), z pośród paliw stałych przeważa wykorzystywanie biomasy (60%).
- Przygotowanie posiłków odbywa się za pomocą kuchni gazowych na gaz LPG butlowy, korzysta z niego 79,14% gospodarstw domowych.
- budynki mieszkalne są ogrzewane głównie ze źródeł indywidualnych.
- Żaden budynek nie jest zasilany z lokalnej kotłowni.
- Występuje dwóch odbiorców wykorzystujących gaz ziemny jako źródło ogrzewania.

Na terenie Przyrów znajduje się 11 budynków użyteczności publicznej. Większość budynków użyteczności publicznej są ogrzewana jest paliwami stałymi.

Tabela 6 Budynki użyteczności publicznej

L.p.	Nazwa budynku	Termomodernizacja	źródło ciepła
1	Szkoła Podstawowa w Przyrowie	wykonano	indywidualne
2	Gminne Przedszkole w Przyrowie	wykonano	indywidualne
3	NSP w Woli Mokrzeskiej	wymiana kotła CO pozostaje do wykonania pozostała część przedsięwzięć termomodernizacyjnych	indywidualne
4	NSP w Zalesicach	wykonano	indywidualne
5	Urząd Gminy	wykonano	indywidualne
6	OSP Przyrów	wykonano	indywidualne
7	OSP Wiercica	Nie wykonano	indywidualne
8	OSP Staropole	Nie wykonano	indywidualne
9	OSP Zarębice	Nie wykonano	indywidualne
10	OSP Zalesice	Wykonano	indywidualne
11	OSP Wola Mokrzeska	Wykonano	indywidualne

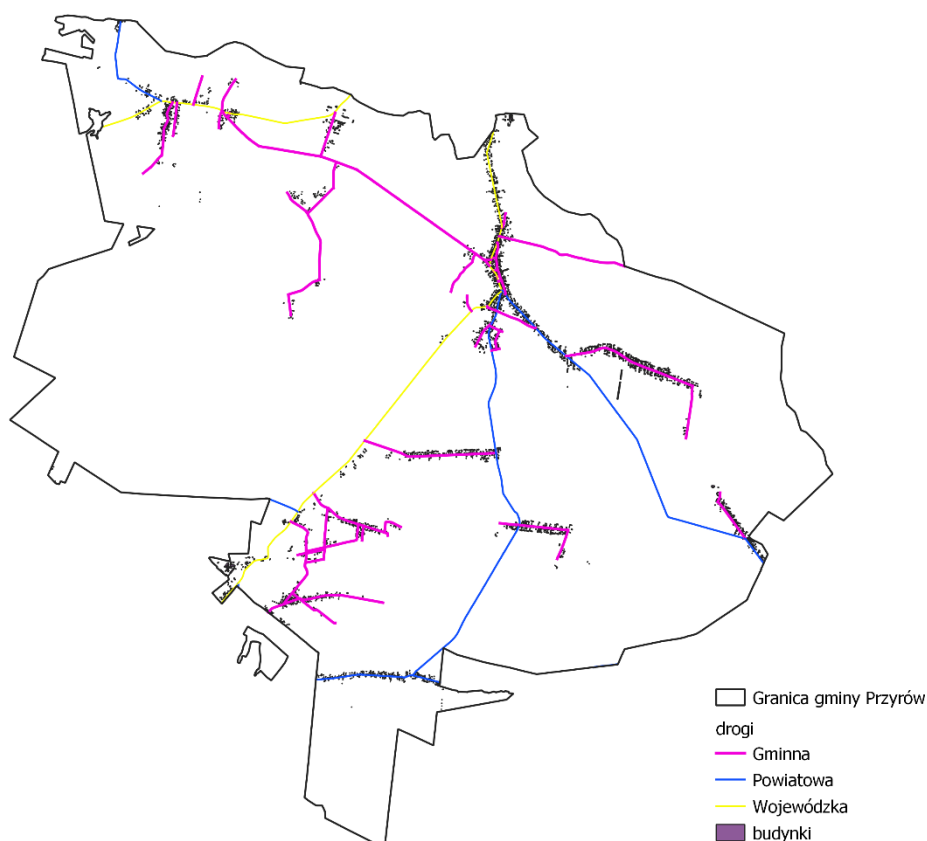
(Źródło: dane UG Przyrów)

2.1.5 Infrastruktura transportowa

Gmina Przyrów zarządza siecią dróg gminnych o długości 33,642 km. Przez teren Gminy przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości 20,10 km, wzdłuż których jest 6 950 m² chodników, co stanowi ok. 4,6 km długości. Drogi wojewódzkie to 16,2 km dróg, a wzdłuż nich 8550 m² chodników, co stanowi ok. 6,4 km długości. Drogi gminne są w zdecydowanej większości wyasfaltowane i utwardzone. Przy drogach gminnych zarządzanych jest 21 023 m² chodników, co stanowi długość ok.13,8 km.

Mapa 3 Układ drogowy gminy

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT)

Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie 786 oraz 793. Główne obciążenie dla ruchu stanowią pojazdy osobowe. Z pośród zarejestrowanych pojazdów na terenie gminy 64,54 % to samochody osobowe i 11,3 % ciągniki rolnicze.

Tabela 7 Pomiar ruchu na drogach w gminie Przyrów

Numer drogi	SDRR poj. silnik. ogółem	Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. Ciężar. bez przyczepy	Sam. Ciężar. z przyczepą	autobusy	ciągniki
786	3758	53	3107	282	98	150	53	15
793	2502	43	2111	175	65	85	15	8

(źródło: Pomiar ruchu GDDKiA oraz ZDW Śląskie)

Zgodnie z danymi z CEPIK na terenie Przyrowa zarejestrowano w roku 2020 było 3077 pojazdów. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie

Tabela 8 Podział pojazdów ze względu na kategorie pojazdów

Rodzaj pojazdów	Liczba pojazdów
AUTOBUS	8
CIĄGNIK ROLNICZY	364
CIĄGNIK SAMOCHODOWY	32
MOTOCYKL	194
MOTOROWER	195
SAMOCHODOWY INNY	13
SAMOCHÓD CIĘŻAROWY	263
SAMOCHÓD OSOBOWY	1986
SAMOCHÓD SPECJALNY	22
Suma końcowa	3077

(źródło: Centralna Ewidencja Pojazdów)

Na terenie gminy najbardziej popularna pod względem zużycia jest benzyna kolejno jest to olej napędowy. Dość często zdarza się zastosowanie alternatywnego źródła energii w postaci gazu LPG. Z pośród pojazdów zasilanych benzyną 24,65% pojazdów wyposażonych jest w instalację do spalania również gazu skroplonego propan-butan.

Tabela 9 Podział pojazdów ze względu na zużywane paliwo

Napęd pojazdu	Liczba pojazdów
BENZYNA w tym:	1382
GAZ PŁYNNY (PROPAN-BUTAN)	416
BENZYNA BEZOŁOWIOWA w tym:	28
GAZ PŁYNNY (PROPAN-BUTAN)	5
BENZYNA UNIWERSALNA w tym:	407
GAZ PŁYNNY (PROPAN-BUTAN)	20
GAZ PŁYNNY (PROPAN-BUTAN)	1
MIESZANKA (PALIWO-OLEJ)	4
OLEJ NAPEĐOWY	1149
Brak danych	106
Suma końcowa	3077

(źródło: Centralna Ewidencja Pojazdów)

Transport zbiorowy

Przez gminę przebiega trasa kolejowa Kielce - Częstochowa. Na terenie Gminy znajdują się dwa przystanki kolejowe Julianka oraz Staropole Częstochowskie. Przez teren gminy przebiega 14 kursów pociągów osobowych.

Dowozy dzieci do szkół realizowane są przez autokar gminny oraz przez pojazdy wynajmowane.

Transport autobusowy realizowany jest przez powiat częstochowski na trasie Częstochowa – Dąbrowa Zielona z 10 przystankami na terenie gminy oraz firmę przewozową UNIMETAL

2.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i gaz

System ciepłowniczy

W gminie Przysów nie istnieje sieciowy system ciepłowniczy. Istniejący system ciepłowniczy opiera się przede wszystkim na indywidualnych źródła ciepła zasilanych budynki

Przedmiotowy obszar zasilany jest w gaz ziemny poprzez gazociąg średniego ciśnienia biegnący od miejscowości Mstów w kierunku Przysowa (zob. mapa poniżej). Obecnie z gazu korzysta dwóch odbiorców z czego jeden wykorzystuje paliwo gazowe na cele grzewcze. Zużycie gazu w roku 2020 wynosiło 1,7 MWh.

Na terenie gminy gaz ziemny nie jest popularnym paliwem. Z paliwa gazowego korzystało w roku 2020 - 2 odbiorców.

Mapa 4 Sieć gazowa na terenie gminy

(Źródło: PSG)

Jak widać z powyższej mapy większość mieszkańców gminy znajduje się poza zasięgiem sieci gazowych. Dodatkowo rozproszona zabudowa utrudnia tego typu podłączenia.

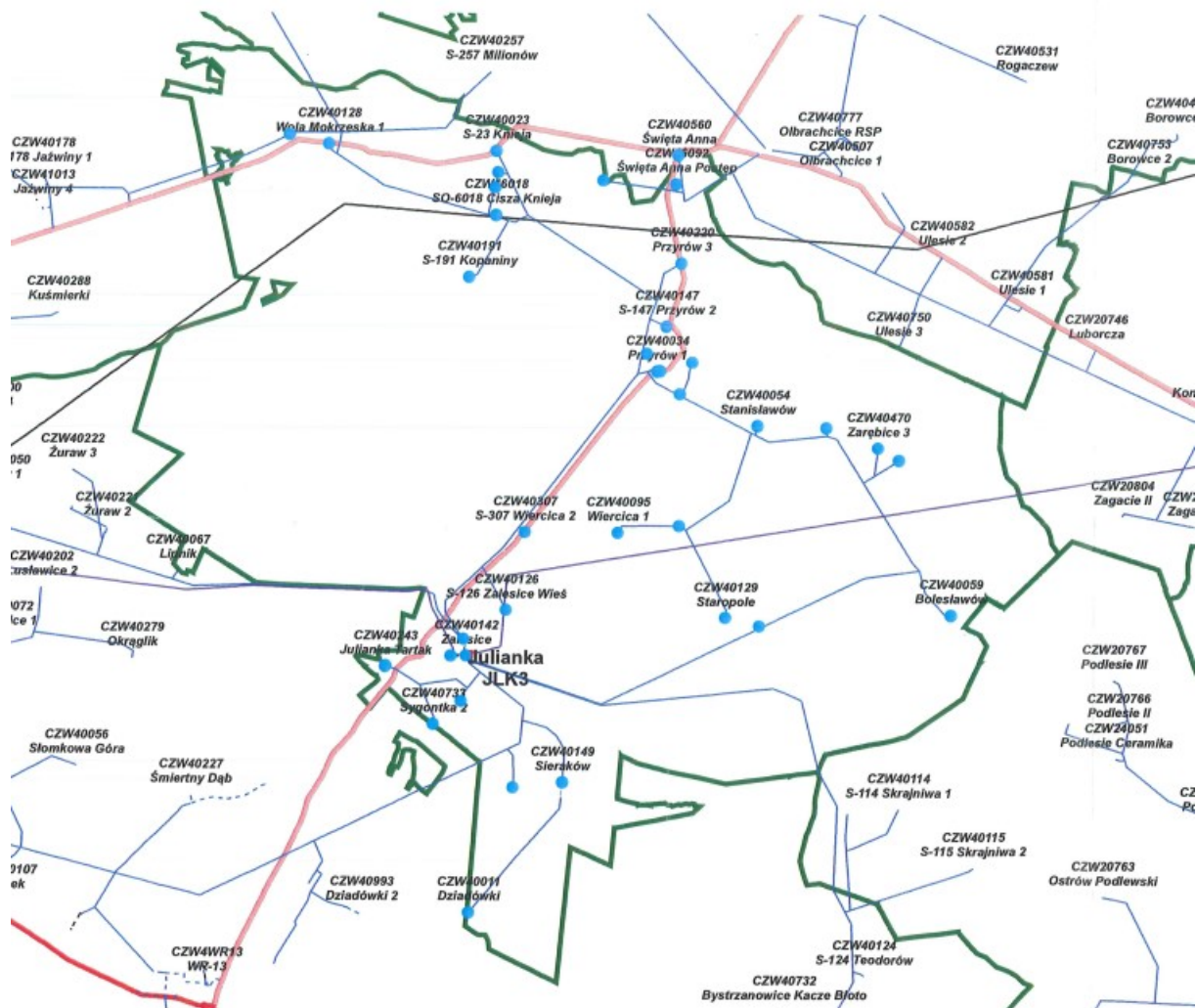
System energii elektrycznej

Przez obszar Gminy Przysów przebiega linia 220 kV relacji Joachimów - Kielce. Dostawa energii elektrycznej dla gminy realizowana jest z krajowego systemu energetycznego (KSE) poprzez stację wysokiego napięcia (GPZ-ty) zlokalizowany w Juliancie.

Następnie poprzez system linii średniego napięcia oraz linii niskiego napięcia energia elektryczna jest transportowana do odbiorców indywidualnych.

Mapa 5 Sieć elektroenergetyczna na obszarze gminy

(Źródło: Tauron Dystrybucja)

2.1.7 Jakość powietrza

Ze względu na niekorzystne oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi i kondycję ekosystemów, co roku jest dokonywana ocena jakości powietrza. Do oceny jakości powietrza w województwie Śląskim wyodrębniono następujące strefy:

- aglomeracja górnośląska – obejmuje 14 miast na prawach powiatu: Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice, spośród tych miast w dziewięciu mieszka ponad 100 tys. mieszkańców;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska - obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój;
- miasto Bielsko-Biała - strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców;

- miasto Częstochowa - strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców;
- strefa śląska –pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców, obejmuje 17 powiatów ziemskich: bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko-lędzki, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Gmina Przysów leży w strefie śląskiej oceny jakości powietrza. Ze względu na źródła zanieczyszczenia powietrza wyróżnia się następujące rodzaje emisji:

- emisja powierzchniowa – niska emisja związana z wykorzystywaniem paliw stałych do celów grzewczych w kotłowniach i paleniskach domowych.
- emisja liniowa – związana z zanieczyszczeniami emitowanymi przez pojazdy samochodowe. Komunikacji towarzyszy także emisja wtórna pyłów z nawierzchni dróg.
- emisja ze źródeł punktowych – wynikająca z energetycznego spalania paliw i procesów technologicznych.

Tabela 10 Dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. $S1 > 350 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 24 stężenia 1-godz. $S1 > 350 \mu\text{g}/\text{m}^3$
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. $S24 > 125 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 3 stężenia 24-godz. $S24 > 125 \mu\text{g}/\text{m}^3$
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. $S1 > 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 18 stężeń 1-godz. $S1 > 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	$Sa \leq 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	$S8\text{max} \leq 10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$S8\text{max} > 10 \text{ mg}/\text{m}^3$
pył zawieszony PM10	dopuszczalny	24-godz.	nie $S24$ więcej $> 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niż 35 3 stężeń 24-godz.	więcej $S24 > 50$ niż $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 35 stężeń 3 24-godz
pył zawieszony PM10	dopuszczalny	rok	$Sa \leq 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
pył zawieszony PM2,5	dopuszczalny	rok	$Sa \leq 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$
benzo(a)piren	docelowy	rok	$Sa \leq 1 \text{ ng}/\text{m}^3$	$Sa > 1 \text{ ng}/\text{m}^3$
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem $S8\text{max}_d > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnia dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem $S8\text{max}_d > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnia dla ostatnich 3 lat)

(Źródło: roczna ocena jakości powietrza w województwie Śląskim Raport Wojewódzki za rok 2019)

Klasa A oznacza iż poziom zanieczyszczeń jest w normie zaś klasa C oznacza iż poziom zanieczyszczeń stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzi. Najbardziej aktualne dane związane z badaniem jakości powietrza dla Gminy Przysów.

Tabela 11 Zanieczyszczenie powietrza w podziale na strefy

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	PM10	B(a)P	PM2,5
1	Aglomeracja górnośląska	PL2401	A	C	C	C	C
2	Aglomeracja rybnicko-jastrzębska	PL2402	A	A	C	C	C
3	miasto Bielsko-Biała	PL2403	A	A	A	C	C
4	miasto Częstochowa	PL2404	A	A	C	C	A
5	strefa śląska	PL2405	A	A	C	C	C ⁵

(Źródło: roczna ocena jakości powietrza w województwie Śląskim Raport Wojewódzki za rok 2020)

Z powyższej tabeli wynika iż obszar gminy narażony jest przede wszystkim na zwiększoną emisję benzo-alfa-pirenu pyłu PM 2,5 oraz pyłu PM 10. Oba zanieczyszczenia powodują choroby układu oddechowego oraz krwionośnego. W przypadku gmina Przysów niekorzystne skutki mogą być mniejsze ze względu na rozproszoną zabudowę. Źródłem zanieczyszczeń jest przede wszystkim spalanie paliw stałych.

Aby zlikwidować zanieczyszczenie powietrza ze źródeł bytowych należy wymienić źródła ciepła w budownictwie mieszkaniowym na niskoemisyjne najlepiej w połączeniu z ociepleniem budynków i montażem odnawialnych źródeł energii. Na terenie Gminy Przysów, w miejscowości Zalesice, funkcjonuje sensor pobierający dane pomiarowe dot. jakości powietrza. Dostęp do tych danych możliwy jest poprzez aplikację mobilną oraz stronę internetową. W ramach działań informacyjnych na stronie internetowej Urzędu Gminy Przysów udostępniane są również informacje o aktualnym stanie jakości powietrza: <http://www.przyrow.pl/jakosc-powietrza-biez>.

2.2 Identyfikacja obszarów problemowych

Niniejszy dokument powinien w sposób jednoznaczny określić obszary, na które należy szczególnie zwrócić uwagę w aspekcie zrównoważonej polityki energetycznej na terenie gminy Przysów. Poznając obszary problemowe, można następnie przyjąć cele strategiczne i szczegółowe, które pozwolą z kolei zdefiniować działania naprawcze i poprawiające stan aktualny. Obecnie obszary problemowe wymagające interwencji określono jako:

⁵ Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny II faza, tj. przekroczeni występują i mogą mieć wpływ na zdrowie mieszkańców.

- zjawisko niskiej emisji – większość budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Przysów wykorzystuje do ogrzewania paliwa stałe: węgiel kamienny i drewno, co skutkuje nasileniem emisji pyłów i innych zanieczyszczeń powstających w efekcie spalania z emitorów. Emisja taka jest wyprowadzana do atmosfery na wysokość do 40 m. Kumulacji zanieczyszczeń dodatkowo mogą sprzyjać określone warunki pogodowe (brak wiatru, wysokie ciśnienie), bądź zamieszkanie w pobliżu tras wojewódzkich.
- niska świadomość proenergetyczna i zaangażowanie społeczeństwa odnośnie efektywnego wykorzystania energii.
- niewielkie wykorzystanie oświetlenia LED w budynkach użyteczności publicznej oraz w oświetleniu drogowym;
- niewielkie wykorzystanie rozproszonych indywidualnych źródeł energii odnawialnej – na terenie Gminy Przysów powszechnie stosowana jest biomasa w postaci drewna i jest ona głównym odnawialnym źródłem energii produkowanej przez indywidualnych odbiorców. Zazwyczaj drewno nie jest jednak spalane w przystosowanych do tego nowoczesnych piecach, przez co prowadzi do emisji innych substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne, m.in. pyłów PM10 lub B(a)P. W niewielkim stopniu wykorzystywane są kolektory słoneczne do przygotowania ciepłej wody użytkowej czy fotowoltaika.
- ubóstwo energetyczne – zwiększone wydatki na energię w wysokości 10% dochodu gospodarstwa domowego powodują, że do ogrzewania domostw wykorzystywane są paliwa złej jakości, a często nawet odpady komunalne.
- straty ciepła w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych zasobach mieszkaniowych – wiele z budynków komunalnych charakteryzuje stan techniczny (tj. nieszczelne okna i drzwi, brak ocieplenia ścian, dachów/stropodachów), co powoduje zwiększone koszty eksploatacji tych budynków.
- niezadowalający stan techniczny budynków mieszkalnych osób fizycznych. Budynki jednorodzinne w przeważającej mierze korzystają z kotłów na paliwo stałe.

Cele strategiczne:

- Ograniczenie emisji CO₂ w stosunku do roku bazowego [Mg/rok];
- Wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych [MWh/rok];
- Poprawa jakości powietrza
- Zmniejszenie ubóstwa energetycznego

Cele szczegółowe:

- ograniczenie niskiej emisji;
- poprawa efektywności energetycznej budynków, urządzeń i instalacji (w tym oświetlenia ulicznego);

- optymalizacja wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej (wzorcowa rola sektora publicznego);
- upowszechnienie stosowania odnawialnych źródeł energii u osób indywidualnych, przedsiębiorców i budynkach użyteczności publicznej (kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, małe elektrownie wiatrowe, biogazownie
- promocja transportu zrównoważonego, w tym rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej;
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- wzrost zaangażowania lokalnych interesariuszy w kreowanie lokalnej polityki energetycznej;
- farmy wiatrowe

2.3 Aspekty organizacyjne

Zakłada się, że do realizacji Planu zostaną włączeni pracownicy zatrudnieni w Urzędzie Gminy i innych jednostkach organizacyjnych. Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem wielosektorowym, wymagającym zaangażowania wielu struktur gminnych i lokalnych interesariuszy, dlatego w celu zapewnienia prawidłowej i skutecznej realizacji niezbędne jest wyznaczenie osoby, która będzie koordynować jego wdrażanie. Do obowiązków koordynatora ds. Planu będzie należeć:

- kontrola realizacji Planu jako całości,
- monitorowanie realizacji zadań i ewaluacja rezultatów,
- sporządzanie raportów z postępów w realizacji Planu,
- dopilnowanie, aby kierunki i cele określone w Planie były uwzględniane w zapisach prawa lokalnego, dokumentach strategicznych, planistycznych i wewnętrznych instrukcjach Urzędu Gminy,
- weryfikacja i w razie potrzeby korekta harmonogramu wdrażania działań,
- monitoring dostępności środków zewnętrznych na realizację działań i ich pozyskiwanie,
- informowanie społeczeństwa o efektach prowadzonych działań, budowanie poparcia społecznego i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Do momentu wyznaczenia koordynatora za wdrażanie Planu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Przysów w ścisłej współpracy z jednostkami organizacyjnymi.

Ważnym aspektem realizacji Planu jest zaangażowanie lokalnych interesariuszy: osoby prywatne, podmioty gospodarcze, jednostki miejskie, zakłady energetyczne, organizacje pozarządowe, na które w sposób bezpośredni lub pośredni wpływają zadania określone w Planie. W celu umożliwienia aktywnego udziału społeczeństwa w opracowaniu i wdrażaniu Planu planuje się przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz organizację lokalnych forów energetycznych.

Zakres zadań określonych w planie gospodarki niskoemisyjnej w zależności od dalszych kierunków rozwoju, potrzeb gminy lub możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na realizację zadań może ulec zmianie, dlatego w przyszłości zakres działań może wymagać aktualizacji.

2.4 Źródła finansowania działań

Przewiduje się, że działania w ramach Planu realizowane będą ze środków budżetu gminy, osób fizycznych, przedsiębiorców oraz z zewnętrznych źródeł finansowania (w formie dotacji, pożyczek, kredytów.).

Popularnym źródłem finansowania inwestycji i zadań są środki pozyskane z funduszy Unii Europejskiej dzięki programom krajowym i międzynarodowym. Ku końcowi dobiega obecna perspektywa finansowa na lata 2014-2020, a od kilku lat trwają prace nad nową perspektywą finansową na lata 2021-2027. Budżet Unii Europejskiej nadal pozostaje nieokreślony podlegając stałym negocjacjom. Komisja Europejska opublikowała pakiet projektów rozporządzeń dot. polityki spójności na okres nowej perspektywy finansowej. Alokacja dla naszego kraju zostanie pomniejszona m.in. o obowiązkowe transfery na rzecz pomocy technicznej oraz instrumentów i programów, wdrażanych przez Komisję Europejską. W dokumencie „Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027” zostały przedstawione propozycje trzech wariantów w zakresie udziału programów operacyjnych. Ostatecznie zostanie wybrany jeden z nich na podstawie wyników prac grup roboczych, działających na mocy zarządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju. Po wybraniu wariantu uzyskamy odpowiedź, jaki zakres wsparcia zostanie przeznaczony w ramach poszczególnych Celów Polityki, a także jak zostanie ono podzielone na programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Warianty nadal proponują 16 regionalnych programów operacyjnych, a także komponent pomocy technicznej w ramach programów krajowych, ponadregionalnych i regionalnych. Zostanie również utrzymany poziom oceny systemu zarządzania na poziomie krajowym, natomiast zmieni się wysokość dostępnego dofinansowania.

Innym sposobem pozyskania funduszy na realizację założeń PGN jest bezzwrotna pomoc finansowa dzięki Mechanizmowi Finansowemu EOG oraz Norweskiemu Mechanizmowi Finansowemu (tzw. fundusze norweskie). Środki te pochodzą z Norwegii, Islandii oraz Lichtensteinu- krajów należących do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu. Są one również członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Mechanizmy te zostały objęte jednolitymi zasadami oraz procedurami i podlegają jednemu systemowi zarządzania i wdrażania w Polsce.

Gmina może pozyskać środki także z programów priorytetowych, realizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który jest także krajowym operatorem Systemu Zielonych Inwestycji. Aby uzyskać wsparcie ze wspomnianych funduszy, należy spełnić określone warunki dofinansowania oraz kryteria.

Gmina może także pozyskać środki poprzez kredyt, pożyczki czy emisję obligacji komunalnych, które oferują np. Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank

Odbudowy i Rozwoju, Bank Gospodarstwa Krajowego, a także banki komercyjne. Decydując się na skorzystanie ze zwrotnych źródeł finansowania należy wziąć pod uwagę koszty pozyskania środków oraz warunki współpracy z daną instytucją finansową.

Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Cel: pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne, remontowe oraz remonty budynków mieszkalnych jednorodzinnych z udziałem kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych. Pomoc ta (premia termomodernizacyjna, premia remontowa, premia kompensacyjna) stanowi źródło spłaty części zaciągniętego kredytu na realizację przedsięwzięcia lub remontu.

Beneficjenci: właściciele lub zarządcy budynków mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania, użyteczności publicznej stanowiącej własność jednostek samorządu terytorialnego i wykorzystywanych przez nie do wykonywania zadań publicznych, lokalnej sieci ciepłowniczej, lokalnego źródła ciepła.

Premia termomodernizacyjna przysługuje w przypadku realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych, których celem jest:

- ograniczenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz budynkach stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, które służą do wykonywania przez nie zadań publicznych,
- zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do w/w budynków - w wyniku wykonania przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła,
- ograniczenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji - z obowiązkiem uzyskania określonych w ustawie oszczędności w zużyciu energii.

W celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń i poprawy jakości powietrza w gminie, w szczególności przez realizację przez gminę przedsięwzięć niskoemisyjnych na rzecz najmniej zamożnych gospodarstw domowych, finansowanych na zasadach określonych w ustawie, w części ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów, zwanego dalej „Funduszem”, może zostać ustanowiony gminny program niskoemisyjny. Daje to możliwość gminie skierować pomoc do osób które nie są w stanie samodzielnie zapewnić środków na ogrzewania lokali mieszkalnych.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą z Funduszu Termomodernizacji i Remontów pozyskać również dotacje **w wysokości 50% na remont budynków komunalnych mieszkalnych**, które należą do zasobu mieszkaniowego gminy.

Program STOP SMOG – wsparcie samorządów z budżetu Państwa

Gminy mają możliwość pozyskania dotacji na termomodernizację domów jednorodzinnych uboższych mieszkańców.

Gmina może pozyskać ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów do 70% kosztów realizacji porozumienia.

Wśród kosztów kwalifikowanych istnieją nie tylko elementy związane z wymianą źródła ciepła ale również ocieplenie budynku, niezbędne prace remontowe, zastosowanie odnawialnych źródeł energii.

CZYSTE POWIETRZE

Program dla właścicieli i współwłaścicieli domów jednorodzinnych. Dofinansowanie można przeznaczyć na wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, oraz przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku. Gmina pełni rolę wspomagającą: informuje o zasadach programu, pomaga wypełniać wnioski oraz prowadzi kampanie promocyjne.

Inne możliwości finansowania działań

- Partnerstwo-publiczno prywatne – jest to powszechnie stosowana forma współpracy jednostek zarówno administracji rządowej, jak i samorządowej oraz podmiotów prywatnych w zakresie usług publicznych.
- ESCO – jeden z najbardziej efektywnych narzędzi do poprawy efektywności energetycznej. W ramach umowy o efekt energetyczny, firma ESCO, czyli przedsiębiorstwo usług energetycznych (ang. Energy Service Company), zapewnia kompleksową realizację zadania, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej, a następnie partycypuje w korzyściach wynikających ze zmniejszenia zużycia energii. Przedsiębiorstwo usług energetycznych jest koordynatorem projektu, prace modernizacyjne dzieli na wyspecjalizowane obszary, za które odpowiedzialność biorą wykwalifikowani lokalni wykonawcy, przy czym to firma ESCO utrzymuje całkowitą odpowiedzialność za prace i gwarantowane oszczędności energii. Przykłady działań realizowanych w formule ESCO: termomodernizacja budynków, modernizacja oświetlenia.

3 Inwentaryzacja emisji CO₂ na terenie Gminy Przysów

3.1 Zakres inwentaryzacji

Inwentaryzację zużycia energii i emisji CO₂ przeprowadza się w celu określenia stanu wyjściowego, do którego następnie będzie odnoszony przyjęty cel redukcyjny. Inwentaryzację na terenie Gminy Przysów przeprowadzono dla roku bazowego 2020. Inwentaryzacja ma pozwolić na określenie zużycia energii w granicach administracyjnych gminy i związane z tym emisje zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego.

Zgodnie z założeniami odnośnie opracowania planów działań na rzecz zrównoważonej energii oraz planów gospodarki niskoemisyjnej w czasie przygotowywania niniejszego dokumentu dokonano inwentaryzacji zużycia energii dla roku 2020. W Gminie Przysów, skupiono się przede wszystkim na obliczeniu:

- zużycia energii elektrycznej i ciepła;
- zużycia paliw kopalnych (gaz ziemny, węgiel, olej opałowy, olej napędowy, itd.)
- zużycia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (biomasa, energia słońca, energia wiatru, itd.).

Inwentaryzacja objęła następujące sektory:

- budynki, wyposażenie/urządzenia komunalne,
- budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne),
- przedsiębiorcy
- transport (tabor gminny, transport prywatny i komercyjny),

3.2 Metodologia i założenia

Metodologię przeprowadzenia inwentaryzacji emisji oraz opracowania Planu oparto o zalecenia:

1. Poradnika *Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)?* opracowanego przez Instytut ds. Energii Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej, a udostępnionego m. in. na stronie Porozumienia Burmistrzów www.eumayors.eu.
2. Wytyczne do opracowania PGN obowiązujące od 2021 roku znajdujące się na stronie internetowej <https://nowa.wfosigw.katowice.pl/> oraz następujące zakresy działań:
 - zakres działań na szczeblu gminy/gmin,
 - objęcie całości obszaru geograficznego gminy/gmin,
 - skoncentrowanie się na działaniach niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby,
 - współuczestnictwo podmiotów będących producentami i/lub odbiorcami energii ze szczególnym uwzględnieniem działań w sektorze publicznym,
 - objęcie planem obszarów, w których władze lokalne mają wpływ na zużycie energii w perspektywie długoterminowej,
 - podjęcie działań mających na celu wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie (np. zamówienia publiczne),
 - podjęcie działań mających wpływ na zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii (współpraca z mieszkańcami i zainteresowanymi stronami, działania edukacyjne),
 - spójność z nowotworzonymi bądź aktualizowanymi założeniami do planów zaopatrzenia w ciepło, chłód i energię elektryczną bądź paliwa gazowe (lub założeniami do tych planów) i programami ochrony powietrza.

Gromadzenie danych:

Dane odzwierciedlające strukturę i zużycie paliw na terenie gminy pochodziły w wyniku analiz takich dokumentów jak:

- faktury za zużycie energii i zakup paliw znajdujące się w posiadaniu Urzędu Gminy i/lub jego jednostek budżetowych,
- operatorzy na rynku paliw i energii (spółki dystrybucyjne),
- odbiorcy paliw i energii
- dane GUS
- informację ze Starostwa Powiatowego

Podczas opracowania bazowej inwentaryzacji emisji wykorzystano dane udostępnione przez:

- Urząd Gminy Przysów;
- Ankiety z sektora mieszkaniowego;
- Zarząd Dróg Wojewódzkich;
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego
- Ogólnodostępne bazy danych tj. BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)
- Do obliczeń wykorzystano program Quantum GIS oraz arkusze kalkulacyjne

Na podstawie zgromadzonych danych określono główne nośniki energii i związane z ich wykorzystaniem emisje występujące na terenie gminy w poszczególnych sektorach. Dane odnośnie zużycia energii, po zweryfikowaniu i uzupełnieniu ewentualnych braków (także przez szacunki eksperckie), zostały przeliczone na wspólną jednostkę – kWh lub MWh.

Wskaźniki emisji:

Wytyczne Porozumienia Burmistrzów odnośnie opracowania planów działań na rzecz zrównoważonej energii proponują dwa podejścia odnośnie wyboru wskaźników emisji:

1. **wykorzystanie „standardowych” wskaźników emisji** zgodnie z zasadami IPCC. Bazują na zawartości węgla w poszczególnych paliwach i obejmują całość emisji CO₂ (emisje bezpośrednie np. ze spalania paliw, emisje pośrednie - produkcja energii elektrycznej wykorzystywanej przez mieszkańców) wynikłej z końcowego zużycia energii na terenie miasta lub gminy. Tego typu wskaźniki wykorzystywane są np. w krajowych inwentaryzacjach gazów cieplarnianych wykonywanych w kontekście Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC).
2. **zastosowanie wskaźników LCA (Life Cycle Assessment — ocena cyklu życia)** - uwzględniają cykl życia poszczególnych nośników energii, a więc nie tylko emisje związane ze spalaniem paliw, lecz także emisje związane z pozyskaniem, transportem i przeróbką tych surowców.

W niniejszym opracowaniu przyjęto wskaźniki standardowe. Wartości wskaźników, przyjętych zgodnie z zaleceniami Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE), prezentuje

Tabela 12 wskaźniki emisji

RODZAJ PALIWA	WO [MJ/kg]	WO [MJ/m³]	WE CO ₂ [kg/GJ]	WE CO ₂ [Mg/MWh]
Gaz ziemny wysokometanowy	-	35,96	55,82	0,2
Gaz ciekły	47,31	-	62,44	0,22
Benzyny silnikowe	44,8	-	68,61	0,25
Olej napędowy (w tym olej opałowy lekki)	43,33	-	73,33	0,26
Oleje opałowe	40,19	-	76,59	0,28
Węgiel kamienny (średnia krajowa)	22,34	-	94,65	0,34
Energia elektryczna	-	-	-	0,78

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KOBIZE)

Wskaźnik emisji dla biomasy przyjęto na poziomie 0,00 Mg CO₂/MWh. W przypadku Przyrowa spalanie biomasy odnosi się przede wszystkim do spalania drewna. Przyjmuje się, iż ilość CO₂ uwalnianego w procesie spalania biomasy jest równa ilości CO₂ pobranego w trakcie jej wzrostu (proces fotosyntezy) - stąd zerowy bilans CO₂. Autorzy poradnika *Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii* sugerują, iż wysokość wskaźnika emisji (0-0,4 Mg CO₂/MWh) należy przyjąć w zależności od sposobu w jaki pozyskiwane jest drewno - w przypadku drewna pochodzącego z lasów zarządzanych w zrównoważony sposób wskaźnik emisji będzie wynosił 0. Należy jednak pamiętać, że spalanie drewna, szczególnie w starych i niedostosowanych do tego celu piecach, prowadzi do powstawania substancji zanieczyszczających powietrze, takich jak tlenek węgla, tlenki azotu i siarki, aldehydy, węglowodory aromatyczne oraz dioksyny, które pozostają w powietrzu w postaci pyłów zawieszonych.

Obliczanie emisji:

Wartości emisji CO₂ (w Mg) obliczono na podstawie zużycia paliw (ogrzewanie) i energii elektrycznej (po przeliczeniu zużycia na MWh) w oparciu o formułę:

$$E_{CO_2} = C \cdot We$$

gdzie:

ECO₂ – oznacza wielkość emisji CO₂ [Mg CO₂],

C – oznacza zużycie energii (elektrycznej, paliwa) [MWh],

We – oznacza wskaźnik emisji CO₂ (dla danego nośnika) [MgCO₂/MWh].

Jeżeli wystąpiły dodatkowe założenia dotyczące inwentaryzacji emisji w poszczególnych sektorach, przedstawiono je w odpowiednich rozdziałach.

W przypadku transportu zastosowano wskaźniki dotyczące emisji ze środków transportu obliczone w ramach pracy badawczej „Opracowanie metodyki i oszacowanie kosztów zewnętrznych emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego ze środków transportu drogowego na poziomie kraju”. W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki w tym zakresie.

Tabela 13 Wskaźniki emisji CO₂ dla sektora transportowego

Rodzaj pojazdu	kg CO ₂ /pojazd
Osobowe	2017,4
Lekkie dostawcze	4494
Ciężarowe	19425,9
Autokary	25483,1
Motocykle	197,8

(Źródło: Praca badawcza GUS, Opracowanie metodyki i oszacowanie kosztów zewnętrznych emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego ze środków transportu drogowego na poziomie kraju)

W przypadku wystąpienia dodatkowych założeń dotyczących inwentaryzacji poszczególnych sektorów, przedstawiono je w odpowiednich rozdziałach.

3.3 Wyniki inwentaryzacji w poszczególnych sektorach

3.3.1 Budynki administracji gminnej

W 2020 r. większość budynków komunalnych korzystała z węgla kamiennego. Zużycie węgla w sezonie grzewczym wynosi 95 ton dla budynków Urzędu Gminy, NSP w Woli Mokrzeckiej oraz Zalesicach. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Przyrowie zużywa 150 ton węgla oraz 17000 litrów gazu LPG.

Zapotrzebowanie na nośniki energii przedstawia się następująco

Tabela 14 Zapotrzebowanie na energię użytkową

Zapotrzebowanie na energię użytkową		
Rodzaj paliwa	litry/kg/kWh	MWh
Gaz LPG	17000	113,98
węgiel	245000	1769,44
energia elektryczna	8890	80,89
SUMA		1964,31

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy)

Co przekłada się na następującą emisję CO₂

Tabela 15 Emisje CO₂ w podziale na rodzaj paliwa

Emisje tony Mg CO ₂		
Rodzaj paliwa	Średnia sprawność wytwarzania energii	Emisja CO ₂ Mg
Gaz LPG	0,8	25,09
węgiel	0,8	601,61
energia elektryczna	1	65,68
SUMA		692,38

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy)

3.3.2 Przedsiębiorstwa

W 2020 roku budynki przedsiębiorców z terenu Gminy Przysów zużywały 112 000 kWh energii elektrycznej oraz 649 421,3 kWh energii na potrzeby ciepła i chłodu. Całkowita emisja CO₂ z odpowiadająca zużyciu energii w tym sektorze wyniosła 212,9 Mg CO₂. W obliczaniu zużycia energii brano pod uwagę powierzchnię zabudowy pozyskaną z bazy Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB), funkcję szczegółową budynku oraz wskaźniki zużycia energii w zależności od charakterystyki obiektu.

Poniżej przedstawiono tabelę budynków, w których prowadzona jest działalność gospodarcza w podziale na funkcję szczegółową budynku.

Tabela 16 Zestawienie budynków w których prowadzona jest działalność gospodarcza

Funkcja szczegółowa budynku	Powierzchnia zabudowy	Liczba budynków
bank	163	1
budynek przeznaczony na produkcję	4472	15
dom parafialny	859	3
dom towarowy lub handlowy	572	1
dom weselny	526	1
hotel	295	1
klasztor	1879	1
pawilon handlowo – usługowy	3358	21
placówka ochrony zdrowia	261	1
restauracja	97	1
siedziba firmy lub firm	967	5
szklarnia lub cieplarnia	343	2
warsztat remontowo - naprawczy	627	3
SUMA	14423	61

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie EGiB)

Zestawienie struktury wykorzystanych paliw i emisji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17 Zużycie energii oraz emisja CO₂ z sektora przedsiębiorców

Nośnik energii	zużycie energii w kWh	Mg CO ₂
elektryczność	1120000	909,44
biomasa	279251,2	0
węgiel	337699,1	114,82
LPG	32471,07	7,14
SUMA	761421,3	1031,4

(Źródło: Obliczenia własne)

3.3.3 Mieszkalnictwo

Sektor mieszkalnictwa jest pierwszy pod względem wielkości udziału w końcowym zużyciu energii na obszarze gminy. W 2020 roku zużycie wszystkich nośników energii w tym sektorze wyniosło 54 458,88 MWh, a całkowita emisja 14341,92 Mg CO₂.

Tabela 18 Zużycie energii oraz emisje w sektorze mieszkalnictwa

Nośnik energii	Zużycie energii końcowej [MWh]	Emisja Mg CO ₂
węgiel	29303,316	9963,13
biomasa	18576,064	0
LPG	1495,33	328,97
pompa ciepła	196,16	159,28
kolektory słoneczne	95,42	0
elektryczność	4790,89	3890,2
gaz ziemny	1,7	0,34
SUMA	54 458,88	14341,92

(Źródło: Opracowanie własne)

3.3.4 Transport

Transport publiczny

Emisje w sektorze transportu publicznego oszacowano na podstawie danych odnośnie ruchu autobusowego obsługiwanego przez lokalnych przewoźników 2020 r. Z uwagi iż szacowania emisji dokonano na podstawie danych z badania ruchu wyniki dla transportu publicznego włączono do transportu prywatnego

Transport prywatny i komercyjny

Pod względem zużycia energii sektor transportu prywatnego i komercyjnego jest najbardziej energochłonnym sektorem. Emisja wynikająca ze spalania paliw stanowiła w 2020 roku 16% całkowitej emisji w granicach gminy.

Emisje z ruchu pojazdów należących do mieszkańców gminy

Tabela 19 Emisja CO₂ mieszkańców

<i>Rodzaj Pojazdu</i>	<i>ilość pojazdów</i>	<i>średni roczny przebieg</i>	<i>km przejechanych rocznie na terenie gminy</i>	<i>udział w podróżach na terenie gminy</i>	<i>wskaźnik rocznej emisji kgCO₂</i>	<i>Mg CO₂</i>
Osobowe	1986	7996	5475	68%	2017,4	2724,46
Lekkie dostawcze	263	15000	3650	24%	4494	283,66
Ciężarowe	67	82000	3650	4%	19425,9	52,06
Autokary	8	35000	8000	23%	25483,1	46,89
Motocykle	389	4000	3000	75%	197,8	57,71
SUMA						3164,8

(Źródło: opracowanie własne)

Poniżej przedawniono tabelaryczne podsumowanie zużycia energii oraz emisji CO₂ z sektora transportowego w podziale na źródła energii.

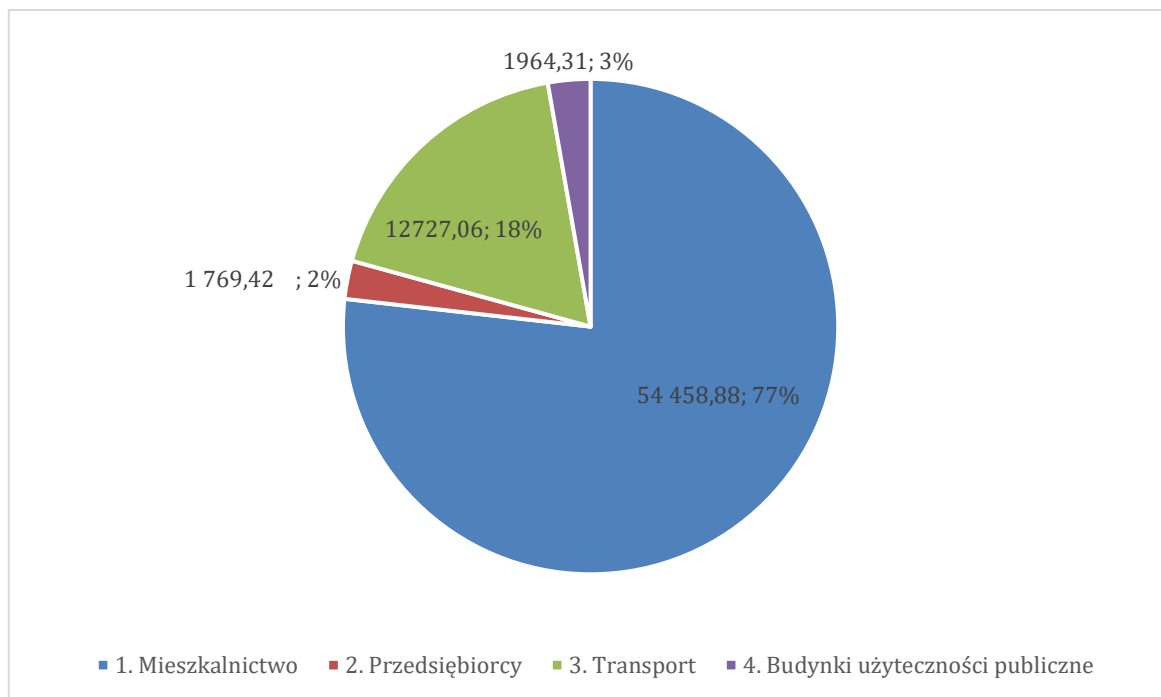
Tabela 20 Podsumowanie dla sektora transportu ze względu na rodzaj paliwa

rodzaj paliwa	Emisja Mg CO₂	Zużycie energii w MWh
benzyna	1465,76	5863,04
gaz (LPG)	470,83	2140,14
olej napędowy	1228,21	4723,88
SUMA	3164,8	12727,06

(Źródło: opracowanie własne)

3.4 Wyznaczenie linii bazowej – podsumowanie wyników inwentaryzacji

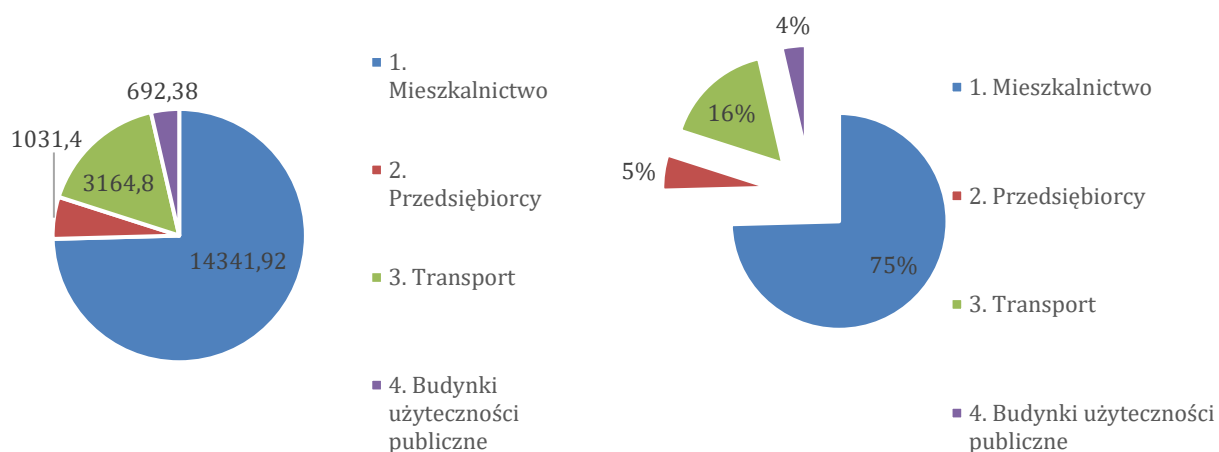
Analiza wyników inwentaryzacji emisji w roku bazowym pozwoliła na obliczenie wartości emisji z terenu Gminy w 2030 roku. Całkowite zużycie energii we wszystkich sektorach wyniosło **70919,67 MWh**, a emisja CO₂ wynikająca z wykorzystania poszczególnych nośników energii – **19230,5 Mg**.

Rysunek 2 Zużycie energii w gminie w podziale na sektory
(Źródło: Opracowanie własne)

Sektor mieszkaniowy jest sektorem o największym końcowym zużyciu energii na terenie Gminy. Drugie miejsce pod względem zużycia zajmuje sektor transportowy. Łącznie wymienione sektory odpowiadają za 95% konsumpcji energii oraz za 91 % emisji dwutlenku węgla.

Rysunek 3 Podział emisji względem sektorów

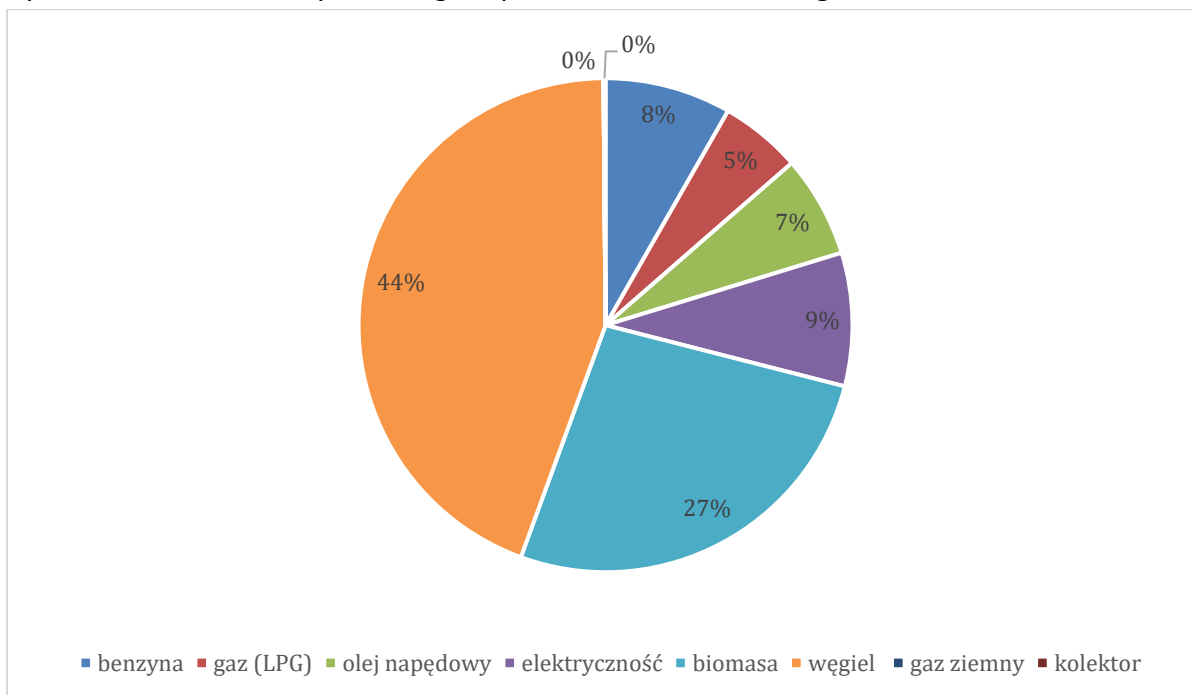

(Źródło: Opracowanie własne)

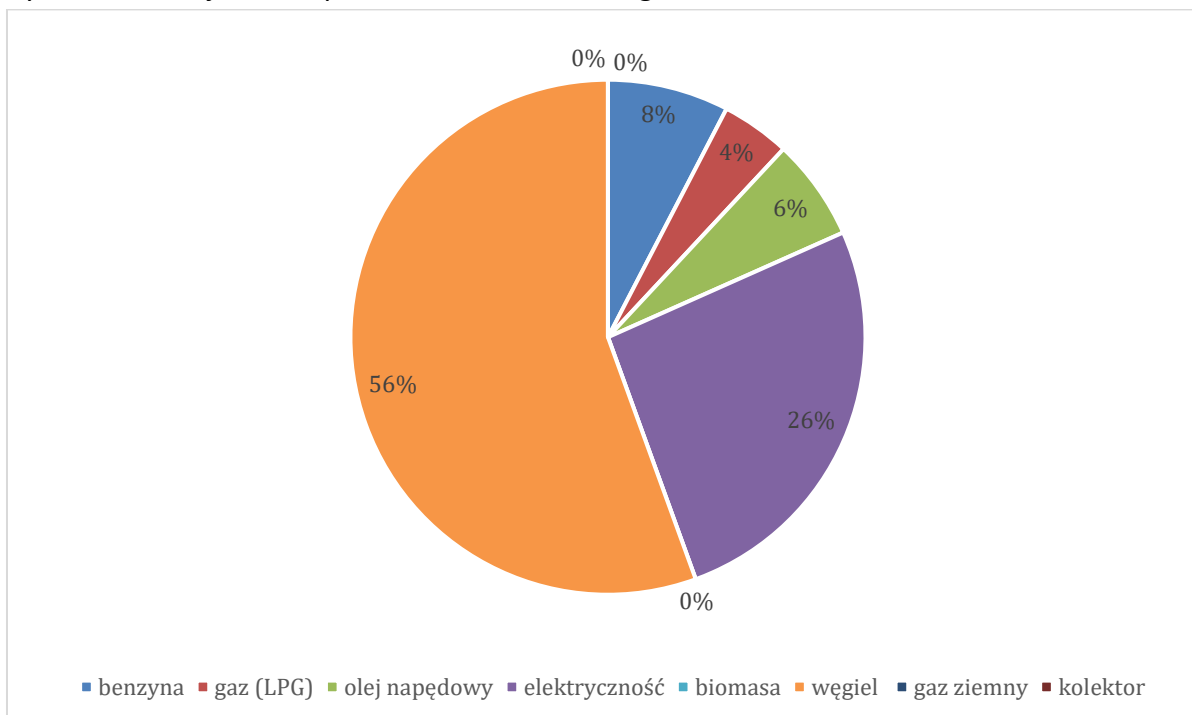
Analizując końcowe zużycie energii pod względem wykorzystania poszczególnych nośników energii należy stwierdzić, że w skali gminy największy udział ma benzyna (25%), olej napędowy (23 %). Najmniejszy jest udział energii słonecznej i gazu ziemnego. Pod względem emisji dominowały paliwa pędne benzyna (ok. 27%) oraz olej napędowy w tym olej opałowy (35%).

Rysunek 4 Końcowe zużycie energii w podziale na nośniki energii w 2020 roku.

(Źródło: Opracowanie własne)

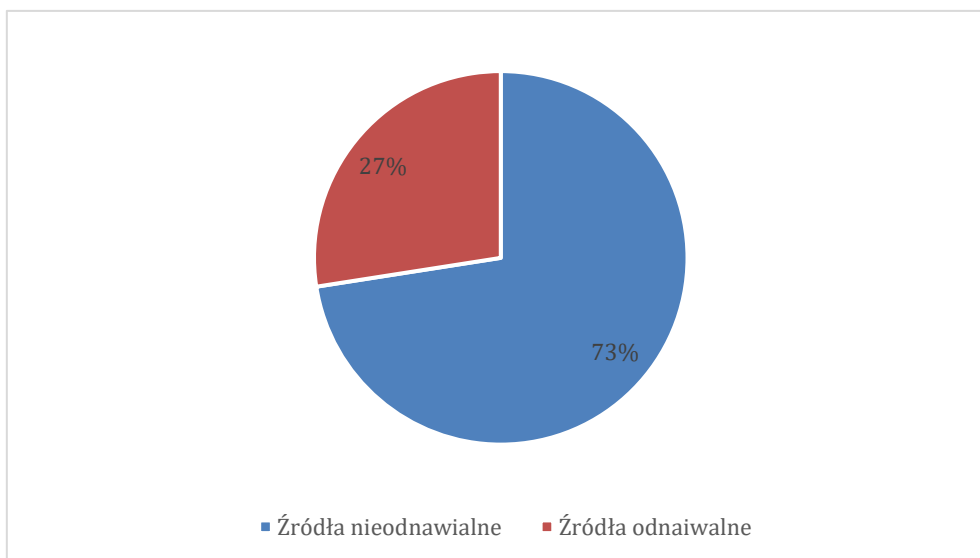
Rysunek 5 Emisja CO₂ w podziale na nośniki energii w 2020 roku

(Źródło: Opracowanie własne)

Rysunek 6 OZE w zużyciu energii na terenie Gminy

(Źródło: Opracowanie własne)

3.5 Określenie celu – redukcja emisji do 2030

Nadrzędnym celem opracowywanego dokumentu jest wskazanie ograniczenia emisji CO₂. Biorąc zatem pod uwagę wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji bazowej, celem redukcyjnym emisji CO₂ dla Gminy Przysów będzie ograniczenie emisji do roku 2030 o min. **7 726,64 Mg CO₂tj.** 40,18%

4 Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Przysów do 2030 roku

4.1 Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania

Strategia długoterminowa niniejszego dokumentu stanowi wkład w osiągnięciu krajowych zobowiązań wynikających z przyjęcia pakietu energetyczno-klimatycznego.

Podstawowym celem w zakresie ujętym w niniejszym Planie jest redukcja emisji CO₂ o min. **7 726,64 Mg** do roku 2030.

Nadrzędnym celem *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej do roku 2030* jest ograniczenie emisji CO₂ na terenie gminy o przynajmniej 40,18%. Cel ten może zostać osiągnięty w wyniku realizacji działań poprawiających efektywność energetyczną (budynków, instalacji itd.), zmniejszających udział konwencjonalnych źródeł energii, a także przez optymalizację wykorzystania energii i stosowanie odnawialnych jej źródeł.

Do działań długoterminowych należy zaliczyć: promocja wśród mieszkańców efektywnych energetycznie rozwiązań, zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych poprzez

przyciągnięcie nowych inwestycji z tego segmentu. Z uwagi na odległy horyzont czasowy podanie przybliżonych wartości jest trudne do oszacowania.

4.2 Działania krótko- i średnioterminowe

Przyjęte dla niniejszego opracowania założenia, oparte o zalecenia NFOŚiGW oraz Porozumienie Burmistrzów⁶, mówią o szczegółowym zaplanowaniu działań krótko- i średnioterminowych w perspektywie ok. 7 lat. Biorąc pod uwagę termin powstania niniejszego Planu (październik 2021) i termin przyjęcia dokumentu przez Radę Gminy, perspektywa ta sięga roku 2028. W związku z powyższym zaplanowano działania zbiegające się z perspektywą finansową 2021-2027. Poniżej przedstawiono działania zaplanowane na terenie Gminy Przysów w określonych sektorach.

⁶ Jest to inicjatywa ogólnoeuropejska, która zrzesza gminy chcące osiągnąć wysoki stopień redukcji emisji CO₂. Zrzeszenie to wydało podręcznik pomocny w opracowaniu planów redukcji emisji CO₂

Lp.	Nazwa działania	Zakres	Oszczędność energii [MWh]	Produkcja zielonej energii [MWh]	Oszczędność [Mg CO ₂]	Koszt w tys. zł
1	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej oraz oświetlenia zewnętrznego	Wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej. Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego na LED	100	0	12	3 000
		Budowa odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej	0	48	34,08	280
		Modernizacja Oczyszczalni ścieków poprzez zwiększenie efektywności energetycznej oraz montaż odnawialnych źródeł energii do 90 kW	60	88	46,8	350
2	Instalacje fotowoltaiczne na dachach mieszkańców	Wsparcie dla instalowania przez mieszkańców odnawialnych źródeł energii w tym fotowoltaiki.	0	300	243,6	1 260
3	Termomodernizacja budynków jedno- i wielorodzinnych	W zależności od wynikających potrzeb: ocieplenie zewnętrzne ścian, dachów i stropodachów, wymiana okien, drzwi itd. W przypadku kompleksowej termomodernizacji możliwa także wymiana źródeł ciepła i instalacji oraz zastosowanie OZE. Wsparcie przez UG poprzez informowanie, udzielanie małych grantów	4700	800	1340	11 000

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przysów do roku 2030

		bądź udział w projekcie STOP SMOG				
4	Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Inwestorzy prywatni: wymiana źródeł ciepła. UG: Promocja i wsparcie w poszukiwaniu źródeł dotacyjnych dla mieszkańców gminy poprzez udział gminy w programie „Czyste Powietrze”	220	500	616	3 300
5	Wymiana źródeł ciepła i termomodernizacja obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej.	W zależności od wynikających potrzeb: ocieplenie zewnętrznych ścian, dachów i stropodachów, wymiana okien, drzwi itd. W przypadku kompleksowej termomodernizacji możliwa także wymiana źródeł ciepła i instalacji oraz zastosowanie OZE.	670	300	396	5 000
6	Edukacja ekologiczna i promocja działań	Kampania edukacyjno-promocyjna w celu zwiększenia świadomości energetycznej mieszkańców (w tym Dni Energii, szkolenia, spotkania, porady, materiały informacyjno-promocyjne, konkursy itd.) z zaangażowaniem lokalnych mediów, instytucji i portali społecznościowych.	100	0	10	25
7	Budowa ścieżek rowerowych	Ścieżki rowerowe łączące najważniejsze miejscowości w Gminie,	296	0	73,84	10 500

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przysów do roku 2030

8	Zrównoważone planowanie	Uwzględnienie w zapisach studium szerokiego rozwoju odnawialnych źródeł energii w tym przede wszystkim źródeł fotowoltaicznych. Produkcja OZE 2 GWh/rok	0	2000	1532,72	
9	Budowa farmy fotowoltaicznej na potrzeby Gminy	budowa instalacji o mocy 1 MW	0	950	714,4	3500
10	Budowa lokalnej biogazowni	Zagospodarowanie osadów i biomasy rolniczej. Budowa instalacji o mocy minimum 0,1 MW	0	800	2707,2	10000
SUMA			6 146,00	5 786,00	7 726,64	48 215,00

5 Harmonogram realizacji zadań

Tabela 21 Harmonogram realizacji zadań

Lp.	Nazwa działania	Data realizacji
1	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Do 2025
2	Instalacje fotowoltaiczne na dachach mieszkańców	Do 2030
3	Termomodernizacja budynków jedno- i wielorodzinnych	Do 2030
4	Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Do 2030
5	Wymiana źródeł ciepła i termomodernizacja obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej.	Do 2030
6	Edukacja ekologiczna i promocja działań	Do 2030
7	Budowa ścieżek rowerowych	Do 2030
8	Zrównoważone planowanie	Do 2030

(Źródło: Opracowanie własne)

6 Monitoring zadań

Regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje mają pozwolić na podjęcie akcji naprawczych lub korekty działań, wynikających z wdrażania niniejszego Planu.

Dobrze prowadzone obserwacje i pomiary monitoringowe dadzą możliwość oceny dotychczasowych efektów realizowanych działań, zweryfikowania przyjętych założeń i celów, odpowiedzą na pytanie czy istnieje konieczność aktualizacji planu oraz pozwolą na opracowanie ewentualnych działań naprawczych.

Ważnym jest, aby raporty z monitoringu docierały do wszystkich zainteresowanych realizacją planu (sprawny obieg informacji wśród głównych interesariuszy), co pozwoli na usprawnienie realizacji Planu i jego ewentualne korekty.

Oprócz regularnego monitorowania wdrażania Planu (zgodnie z harmonogramem) powinna być prowadzona szczegółowa ocena poszczególnych działań (np. liczba uczestników szkoleń) w celu korygowania niewielkich odstępstw w szybszym czasie.

Określając stopień realizacji Planu należy pamiętać o trzech głównych zasadach monitoringu:

- cykliczność pomiarów,
- jednoznaczna metodyka pomiarów,

- spójna interpretacja wyników.

Autorzy metodologii dotyczącej opracowywania planów działań na rzecz zrównoważonej energii proponują następujące okresy monitorowania wdrażania planów:

- Co roku: Inwentaryzacja monitoringowa (rekomendowana, lecz nie obowiązkowa), pozwalająca przeanalizować efekty działań oraz zapewnić utrzymanie trendu.
- Co dwa lata: Raport z realizacji (obowiązkowy), dotyczący statutu wdrażania planu.
- Co cztery lata: raport wdrożeniowy wraz inwentaryzacją monitoringową.

Biorąc powyższe pod uwagę, dla potrzeb wdrażania i monitorowania rezultatów, warto rozważyć następującą ścieżkę związaną z raportowaniem realizacji Planu: w przypadku przyjęcia niniejszego dokumentu przez Radę Gminy w roku 2021 należy przyjąć rok 2024 za rok I go raportu, natomiast w roku 2027 II-gi raport wraz z inwentaryzacją monitoringową. Będzie to także możliwość na ewentualne korekty Planu. Pierwszy kwartał 2031 r. powinien być czasem podsumowania realizacji niniejszego planu i decyzji odnośnie kolejnych działań.

Oprócz regularnej jakościowej oceny realizacji planu, powinna być prowadzona bardziej szczegółowa analiza realizacji poszczególnych działań. Mając w pamięci najważniejsze wskaźniki, odpowiadające celom krajowym i regionalnym, tj.:

- zmniejszenie zużycia nośników energii, energii elektrycznej [MJ/rok, MWh/rok],
- wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych [MWh/rok],
- redukcja emisji CO₂ [Mg/rok],

należy jednocześnie mieć na uwadze wskaźniki wdrażania poszczególnych elementów Planu.

Działanie	Przykładowe wskaźniki
Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów poddanych modernizacji [szt.] Powierzchnia ocieplonych ścian zewnętrznych, dachów i stropodachów [m ²] Powierzchnia wymienionej stolarki okiennej i drzwi [m ²] Liczba i moc wymienionych źródeł ciepła [szt., kW] Liczba zmodernizowanych instalacji c.o., wymiana grzejników [szt.] Moc instalacji [kW]
Instalacje fotowoltaiczne lub inne OZE	Moc instalacji [kW]
Termomodernizacja budynków jedno- i wielorodzinnych	Liczba obiektów poddanych modernizacji [szt.]

Wymiana źródeł ciepła w budynkach jedno i wielorodzinnych	Powierzchnia ocieplonych ścian zewnętrznych, dachów i stropodachów [m ²] Powierzchnia wymienionej stolarki okiennej i drzwi [m ²] Liczba i moc wymienionych źródeł ciepła [szt., kW] Liczba zmodernizowanych instalacji c.o., wymiana grzejników [szt.] Moc instalacji OZE [kW]
Wymiana źródeł ciepła i termomodernizacja obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej.	Moc instalacji [MW] Liczba zmodernizowanych instalacji c.o., wymiana grzejników [szt.]
Budowa ścieżek rowerowych	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Ilość wybudowanych parkingów rowerowych [szt.]

Tabela 22 Proponowane wskaźniki wdrażania Planu

(Źródło: Opracowanie własne)

Realizacja Planu może przybierać różne możliwe scenariusze - realizacja działań nie zawsze przebiega zgodnie z planem/harmonogramem, dlatego regularny monitoring pozwoli określić zgodność wdrażania Planu z rzeczywistością. Raporty z wdrażania stanowią zatem wskazówkę do aktualizowania lub wprowadzenia poprawek do Planu, dzięki czemu dokument ten będzie realnie odzwierciedlał lokalną politykę energetyczną gminy.

Aktualizacja Planu staje się koniecznością, gdy:

- na terenie gminy nastąpią zmiany skutkujące znaczącym wzrostem zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych (np. gwałtowny rozwój przemysłu, wzrost liczby ludności);
- okaże się, że efekty redukcji emisji wyznaczone dla poszczególnych działań zostały przeszacowane;
- niektórych działań nie udało się zrealizować lub przeciągają się w czasie.

Realizacja działań może napotkać różne bariery: finansowe, kadrowe, społeczne, gospodarcze, itp. W związku z tym wdrażanie niektórych z działań może zostać przesunięte w czasie, lub w ogóle zaniechane. Należy wówczas rozważyć wdrożenie działań zastępczych, aby utrzymać zaplanowany efekt redukcyjny do roku 2030.

7 Podsumowanie

Podstawowym celem niniejszego dokumentu jest ograniczenie emisji na terenie Gminy Przysów. Plan ma za zadanie usystematyzować zarówno działania, które mają się do tego przyczynić, ale także, na podstawie wyników bazowej inwentaryzacji, wskazuje wartości wyjściowe - zużycie energii i emisje CO₂ w roku bazowym 2020.

Przeprowadzona inwentaryzacja pozwoliła na określenie sektorów i obszarów problemowych, a tym samym dobranie odpowiednich rozwiązań i działań, które przyczynią się do zmniejszenia emisji z terenu gminy, ograniczenia zużycia energii (w szczególności jej kopalnych źródeł), ale także przyczynią się do rozwoju energetyki odnawialnej.

W ramach Planu rozważono możliwości wdrażania działań w sektorach, na które Urząd Miejski ma wpływ bezpośredni (budynki użyteczności publicznej, oświetlenie uliczne, transport) i pośredni (usługi, mieszkalnictwo, transport prywatny i komercyjny). Oznacza to, iż na władzach gminy spoczywa wyzwanie skoordynowania działań na wielu płaszczyznach.

Dodatkowo zakres planowanych działań jest bardzo szeroki: poczynając od działań inwestycyjnych, takich jak termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ciepła i systemów grzewczych, instalacje OZE, wymianę oświetlenia, a kończąc na działaniach edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych.

	Emisja CO₂ [Mg]	Zużycie energii [MWh]	Wykorzystanie OZE [MWh]
Wartość w roku 2020	19230,5	70919,67	19479,49
	Wartość redukcji CO₂ w stosunku do przyjętego roku bazowego [Mg]	Wartość redukcji zużycia energii finalnej w stosunku do przyjętego roku bazowego [MWh]	Wartość wzrostu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do przyjętego roku bazowego [MWh]
Efekty wdrażania Planu w latach 2020-2030	7 726,64	6494	5 786,00
Wartość procentowa	40,18%	9,16%	36 %

Tabela 23 Zestawienie rezultatów wdrażania Planu w odniesieniu do roku bazowego.
(Źródło: Opracowanie własne)

Jak wynika z powyższego zestawienia rezultatów - realizacja niniejszego planu, wraz porównując z rokiem 2020, powinna przyczynić się do redukcji emisji CO₂ na terenie Gminy

Przysów o 40,18%, redukcji zużycia energii o 9,16% oraz wzrostu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 36 %.

Realizacja tak ambitnego celu, wymaga zaangażowania całego społeczeństwa, a więc: jednostek i struktur podlegających Urzędowi, spółek komunalnych, przedsiębiorców, mieszkańców oraz wszystkich stron uczestniczących w kreowaniu lokalnego rynku energii.

Zaproponowanie działania mają bezpośredni wpływ na poprawę stanu powietrza na terenie gminy (np. poprzez wymianę źródeł ciepła), zmniejszenie zużycia energii (termomodernizacje, wymiana oświetlenia), poprawę efektywności energetycznej budynków i instalacji, dywersyfikacji źródeł energii i zwiększenie niezależności energetycznej, poprawy jakości dróg, przy jednoczesnym angażowaniu mieszkańców wokół wspomnianych powyżej spraw. Realizacja Planu przyczyni się ponadto do poprawy wizerunku gminy, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, ale też ma istotny aspekt społeczny: poprawa stanu życia mieszkańców, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i poziomu życia, oraz poprzez poprawę stanu powietrza - poprawę stanu zdrowia i samopoczucia mieszkańców.

Niniejszy dokument należy uznawać za otwarty zbiór wytycznych - realizacja planu może przybierać różne scenariusze ze względu na pojawiające się bariery (finansowe, kadrowe, społeczne itd.) i zmieniające się możliwości (prawne, finansowe itp.) - także na plus.

Ponadto Plan przedstawia możliwe do wykorzystania środki zewnętrzne potrzebne do realizacji poszczególnych zadań. Perspektywa finansowa 2014-2020 i późniejsza daje szerokie możliwości współfinansowania działań z zakresu efektywności energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej i zrównoważonego transportu, zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych. Jednakże w perspektywie długoterminowej warto także rozważyć inne sposoby finansowania inwestycji, np. poprzez spółki typu ESCO.

Spis Tabel

Tabela 1 Statystyka ludności	18
Tabela 2 Podział ludności na miejscowości	18
Tabela 3 Podmioty gospodarcze według rodzaju przeważającej działalności.	19
Tabela 4 Liczba budynków w podziale na rodzaj budynku.....	20
Tabela 5 Podział budynków mieszkalnych ze względu na wiek budynku	21
Tabela 6 Budynki użyteczności publicznej.....	22
Tabela 7 Pomiar ruchu na drogach w gminie Przysów	23
Tabela 8 Podział pojazdów ze względu na kategorie pojazdów	24
Tabela 9 Podział pojazdów ze względu na zużywane paliwo	24
Tabela 10 Dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń.....	27
Tabela 11 Zanieczyszczenie powietrza w podziale na strefy.....	28
Tabela 12 wskaźniki emisji	36
Tabela 13 Wskaźniki emisji CO ₂ dla sektora transportowego.....	36
Tabela 14 Zapotrzebowanie na energię użytkową.....	37
Tabela 15 Emisje CO ₂ w podziale na rodzaj paliwa	38
Tabela 16 Zestawienie budynków w których prowadzona jest działalność gospodarcza.....	38
Tabela 17 Zużycie energii oraz emisja CO ₂ z sektora przedsiębiorców	39
Tabela 18 Zużycie energii oraz emisje w sektorze mieszkalnictwa	39
Tabela 19 Emisja CO ₂ mieszkańców	40
Tabela 20 Podsumowanie dla sektora transportu ze względu na rodzaj paliwa	40
Tabela 21 Harmonogram realizacji zadań	48
Tabela 22 Proponowane wskaźniki wdrażania Planu.....	50
Tabela 23 Zestawienie rezultatów wdrażania Planu w odniesieniu do roku bazowego.....	51

Spis Rysunków

Rysunek 1 Struktura gospodarstw rolnych ze względu na powierzchnię	20
Rysunek 3 Zużycie energii w gminie w podziale na sektory	41
Rysunek 4 Podział emisji względem sektorów	41
Rysunek 5 Końcowe zużycie energii w podziale na nośniki energii w 2020 roku.	42
Rysunek 6 Emisja CO ₂ w podziale na nośniki energii w 2020 roku	42
Rysunek 7 OZE w zużyciu energii na terenie Gminy.....	43

Spis Map

Mapa 1. Położenie Gminy na terenie kraju	14
Mapa 2. Położenie na tle mezoregionów	16
Mapa 3 Układ drogowy gminy	23
Mapa 4 Sieć gazowa na terenie gminy	25
Mapa 5 Sieć elektroenergetyczna na obszarze gminy	26